

**UCHWAŁA NR LXVIII.268.2023
RADY GMINY UDANIN**

z dnia 20 kwietnia 2023 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Udanin na lata 2023-2030”

Na podstawie art. 10e i 10f ust. 4 ustawy z 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 oraz art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.) Rada Gminy Udanin uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Udanin na lata 2023-2030” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Udanin.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Udanin

Janusz Strzelecki

Załącznik
do Uchwały Rady Gminy Udanin Nr LXVIII.268.2023
z dnia 20.04.2023 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA LATA 2023-2030

Gmina Udanin

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	5
CHARAKTERYSTYKA GMINY	11
Informacje ogólne.....	11
Struktura demograficzna mieszkańców.....	12
Infrastruktura społeczno- techniczna.....	16
Oświata.....	16
Opieka Zdrowotna.....	17
Bezpieczeństwo.....	18
Komunikacja i transport.....	21
Kultura i sport.....	22
Turystyka i rekreacja.....	25
Rynek pracy.....	27
Gospodarka.....	28
DIAGNOZA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY UDANIN	29
Problemy w obszarze pomocy społecznej.....	29
Bezrobocie.....	33
Bezdomność.....	34
Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych.....	35
Alkoholizm.....	35
Narkomania.....	38
Problemy osób starszych, niepełnosprawność i długotrwała choroba.....	39
Ubóstwo.....	43
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.....	45
Przemoc w rodzinie.....	47
ANALIZA MOCNYCH ORAZ SŁABYCH STRON, SZANS I ZAGROŻEŃ	51
CELE STRATEGICZNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ	58
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	66
MONITORING I EWALUACJA STRATEGII	67
SPIS TABEL	68
SPIS RYSUNKÓW	68
SPIS WYKRESÓW	68
BIBLIOGRAFIA	70
Spis publikacji.....	70
Źródła internetowe.....	70

WSTĘP

Obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika bezpośrednio z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.). Art. 17 ust. 1 pkt 1 tejże ustawy jednoznacznie wskazuje, iż do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m.in.: „*opracowanie i realizacja gminnej Strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka*”. Ponadto art. 16b ust. 2 w/w ustawy wskazuje elementy, jakie powinna zawierać Strategia, tj.:

- diagnozę sytuacji społecznej,
- prognozę zmian w zakresie objętym strategią,
- cele strategiczne projektowanych zmian,
- kierunki niezbędnych działań,
- sposób realizacji Strategii oraz jej ramy finansowe,
- wskaźniki realizacji działań.

Jak zostało wspomniane powyżej, na treść i realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ma wpływ Ustawa o pomocy społecznej, ale także m.in.:

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 165 ze zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 172 ze zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.);
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 690 ze zm.);
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 100 ze zm.);
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1327 ze zm.).

Celem poniższej Strategii Rozwiązania Problemów Społecznych na lata 2023-2030 jest zdiagnozowanie kwestii społecznej, wyznaczenie celów strategicznych, operacyjnych i działań, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować skutki negatywnych zjawisk występujących na terenie gminy Udanin. Dokument stanowi podstawę do realizacji działań rozwojowych w obszarze pomocy społecznej, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie Udanin przeprowadzona na potrzeby opracowania strategii, została oparta na badaniu tzw. źródeł zastanych, danych z instytucji oraz danych pozyskanych w wyniku diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych, przeprowadzonej w drugiej połowie 2021 r.

Prezentowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Udanin na lata 2023- 2030 składa się z trzech zasadniczych części:

Część diagnostyczna: zawiera analizę sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie gminy Udanin wraz z rozpoznaniem negatywnych zjawisk występujących na terenie gminy. Część ta została oparta na analizie źródeł zastanych, danych z instytucji oraz danych pozyskanych w wyniku diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych. Ponadto w ramach analizy SWOT zidentyfikowano mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia.

Część programowa: zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy Udanin na najbliższe lata. Są one ujęte w formie celów strategicznych, celów operacyjnych oraz działań.

Część wdrożeniowa: obejmuje kwestie finansowe oraz instytucjonalne związane z realizacją założeń strategicznych, a także monitoring i ewaluację działań realizowanych w ramach Strategii.

ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Udanin na lata 2023-2030 zgodna jest z innymi dokumentami strategicznymi i programowymi opracowanymi na szczeblu europejskim, krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Są to między innymi dokumenty takie jak:

❖ **Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju (*Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*)**

Agenda została przyjęta przez 193 państwa członkowskie Organizacji Narodów Zjednoczonych podczas Zgromadzenia Ogólnego ONZ w Nowym Jorku we wrześniu 2015 r. Dokument wskazuje 17 celów oraz powiązanych z nimi 169 zadań, które oddają trzy wymiary zrównoważonego rozwoju – gospodarczy, społeczny i środowiskowy. Jest to program działań o bezprecedensowym zakresie i znaczeniu, definiujący model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach, przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych.¹

❖ **Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności - Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju**

Dokument określający główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju. Strategia powstawała w latach 2011-2012. Uwzględnia uwarunkowania wynikające ze zdarzeń i zmian w otoczeniu społecznym, politycznym i gospodarczym Polski w tym okresie. Opiera się również na diagnozie sytuacji wewnętrznej, przedstawionej w raporcie Polska 2030. Wyzwania rozwojowe z 2009 roku, w stosunku do diagnozy z lat 2008 – 2009 uzupełnione zostały o elementy, które wiążą się z trwającym na świecie i w Europie kryzysem finansowym i spowolnieniem gospodarczym.

Głównym celem określonym w dokumencie jest poprawa jakości życia Polaków mierzona zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB w Polsce. Z diagnozy przedstawionej w 2009 r. wynika, że rozwój Polski powinien odbywać się w trzech obszarach strategicznych równocześnie.

Do każdego z obszarów przedstawiono również kierunki interwencji, czyli działań do podjęcia w perspektywie do 2030 r. służących osiągnięciu celu głównego Strategii.

¹ <https://www.gov.pl/web/rozwoj/agenda-2030>

- I. Konkurencyjność i innowacyjność gospodarki (modernizacja):
 - 1.1 Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna
 - 1.2 Polska Cyfrowa
 - 1.3 Kapitał ludzki
 - 1.4 Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko
- II. Równoważenie potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzja):
 - 2.1 Rozwój regionalny
 - II.2 Transport
- III. Efektywność i sprawność państwa (efektywność)
 - 3.1 Kapitał społeczny
 - 3.2 Sprawne państwo²

❖ **Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 roku, jest kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej.

Głównym celem Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

Oczekiwanym efektem realizacji Strategii w perspektywie długookresowej dla obywateli będzie wzrost ich dochodów oraz poprawa jakości życia, rozumiana jako stworzenie przyjaznych warunków bytowych, przede wszystkim dla rodzin; zapewnienie odpowiedniej jakości edukacji i szkoleń, podwyższających kwalifikacje i kompetencje obywateli; wzrost zatrudnienia i lepsze jakościowo miejsca pracy; poprawa dostępu do infrastruktury; zapewnienie odpowiedniej opieki medycznej, poprawiającej zdrowotność obywateli; satysfakcjonującego stanu środowiska oraz poczucia bezpieczeństwa.

² <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/czym-jest-zarzadzanie-rozwojem>

Najważniejsze efekty długookresowe dla gospodarki to przede wszystkim zmiana struktury PKB Polski w wyniku zwiększenia roli innowacji w jego tworzeniu. Przyczyni się to do szybszej konwergencji dochodów Polaków do poziomu średniej Unii Europejskiej. W sferze instytucjonalnej efektem realizacji Strategii będzie państwo bardziej przyjazne dla obywateli i przedsiębiorców, co będzie przejawiało się w poprawie jakości funkcjonowania jego organów i poszczególnych instytucji służących rozwojowi. W sferze społecznej efekty realizacji Strategii to ograniczenie wykluczenia społecznego i ubóstwa oraz wszelkiego rodzaju nierówności społecznych, a także budowa silnego kapitału społecznego i zwiększenie jego roli w rozwoju.³

❖ **Projekt Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**

Dokument stanowi odpowiedź na wyzwania, jakie stoją przed Polską, w zakresie lepszego wykorzystania potencjału ludzkiego i zapewnienia spójności społecznej. Do wyzwań tych należy uczynienie z Polski bardziej atrakcyjnego miejsca do życia, rozwijania wiedzy i podejmowania pracy, a w konsekwencji lokowania inwestycji oraz tworzenie większej liczby trwałych miejsc pracy. Rozwój kapitału ludzkiego i spójności społecznej przyczynia się do pełniejszego wykorzystania zasobów pracy oraz wsparcia wzrostu konkurencyjności gospodarki.

Celem głównym strategii jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. Strategia wyznacza cztery cele szczegółowe do realizacji, których osiągnięcie powinno przyczynić się do rozwiązania najważniejszych problemów, których doświadcza polska gospodarka i polskie społeczeństwo, tj. niedostatecznych kompetencji, niewystarczającej opieki zdrowotnej, problemów demograficznych oraz ubóstwa.

Cel 1: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych.

Cel 2: Poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej.

Cel 3: Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy.

Cel 4: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.⁴

³ <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/informacje-o-strategii-na-rzecz-odpowiedzialnego-rozwoju>

⁴ <https://www.gov.pl/web/rodzina/projekt-strategii-rozwoju-kapitalu-ludzkiego-do-roku-2020--z-perspektywy-do-2030-r>

❖ **Strategia rozwoju województwa dolnośląskiego 2030**

Zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy o samorządzie województwa (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2094 z zm.) oraz art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 225 ze zm.) samorząd województwa jest odpowiedzialny za kreowanie polityki rozwoju regionalnego, a podstawowym narzędziem do kształtowania tejże polityki jest strategia rozwoju województwa – rozumiana jako koncepcja wieloletniego i wieloaspektowego rozwoju, odzwierciedlająca nade wszystko preferencje i oczekiwania regionalnej społeczności, wykorzystująca w optymalnym zakresie rozwojowe możliwości i szanse.⁵

Wizję przyszłościowego rozwoju regionu określono w dość ogólnej, lecz adekwatnej do powszechnie ujawnianych oczekiwań formie jako: Dolny Śląsk 2030 regionem równomiernego rozwoju, regionem przyjaznym, nowoczesnym i konkurencyjnym. Jej osiągnięciu służyć będzie realizacja celu nadrzędnego, którym jest harmonijny rozwój regionu i wysoka jakość życia dolnośląskiej społeczności oraz przyporządkowanych mu pięciu celów strategicznych.

Cele strategiczne:

1. efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu;
2. poprawa jakości i dostępności usług publicznych;
3. wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego;
4. odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego;
5. wzmocnienie przestrzennej spójności regionu.

❖ **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Średzkiego na lata 2021-2026**

Strategia Rozwoju Powiatu Średzkiego jest podstawowym dokumentem planistycznym wskazującym główne cele dalszego rozwoju Powiatu na lata 2021 – 2026.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem określającym priorytety w przyszłych działaniach powiatu w zakresie polityki społecznej. Ma ona również

⁵ https://umwd.dolnyslask.pl/fileadmin/user_upload/Rozwoj_regionalny/SRWD_2030.pdf

pomóc w umocnieniu prawnym konkretnych działań i projektów i określającym sposób osiągnięcia tych celów.

Dokument ma charakter wieloletni, został przygotowany na lata 2021 – 2026. Jest zgodny z założeniami odnoszącymi się do polityki społecznej oraz dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i regionalnym. Umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m. in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.⁶

Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach:

- infrastruktura techniczna,
- komunikacja i transport,
- demografia,
- gospodarka,
- rynek pracy,
- zasoby i warunki mieszkaniowe,
- edukacja,
- bezpieczeństwo publiczne,
- pomoc społeczna,
- sytuacja osób niepełnosprawnych,
- działalność organizacji pozarządowych.

❖ Strategia Rozwoju Gminy Udanin na lata 2022-2030

Strategia rozwoju gminy to dokument tworzący ramy dla procesu zarządzania gminą oraz wyznaczania i osiągania celów polityk publicznych. W formie niematerialnej oznacza realizację procesu zarządzania, podejmowania konkretnych przedsięwzięć służących wdrażaniu proponowanych w Strategii kierunków interwencji przy wykorzystaniu narzędzi wykonawczych, a także proces monitoringu i ewaluacji, przekładający się na doskonalenie podejmowanych działań.

Ostatnie lata to dynamiczny rozwój gminy, wspierany przez aktywnie pozyskiwane przez władze samorządowe fundusze zewnętrzne. Dzięki temu udało się przeprowadzić lub rozpocząć wiele inwestycji w gminną infrastrukturę, w tym infrastrukturę społeczną, a także obejmujących inne aspekty polityki publicznej (w zakresie bezpieczeństwa publicznego, kultury, rekreacji czy opieki społecznej), podnoszące jakość życia mieszkańców. Zapisy

⁶ https://powiat-sredzki.pl/system/obj/5066_strategia_2021-2026_PROJEKT.pdf

Strategii mają przyczynić się do utrzymania wysokiego tempa rozwoju gminy oraz poprawy sytuacji mieszkańców w kolejnych dziedzinach, a także przyciągnięcia na teren gminy osób i podmiotów gospodarczych.

Kształt dokumentu wynika z obowiązujących przepisów prawa, w szczególności ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 poz. 40 ze zm.), zgodnie z którą Strategia musi zawierać następujące elementy:

- 1) cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;
- 2) kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;
- 3) oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia;
- 4) model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy;
- 5) ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie;
- 6) obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, wraz z zakresem planowanych działań;
- 7) obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań;
- 8) system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;
- 9) ramy finansowe i źródła finansowania.⁷

⁷ https://www.udanin.pl/asp/pliki/2022/!strategia_udanin_wer2.pdf

CHARAKTERYSTYKA GMINY

Informacje ogólne

Gmina Udanin jest gminą wiejską położoną w centralnej części województwa dolnośląskiego, w powiecie średzkim. Wieś gminna - Udanin leży w odległości 42 km od Wrocławia i 28 km od Legnicy. Gmina graniczy z gminami Środa Śląska i Kostomłoty położonymi w powiecie Środa Śląska, Strzegom i Żarów w powiecie Świdnica, Mściwojów i Wądroże Wielkie w powiecie Jawor.

Posiada dobre powiązanie komunikacyjne z sąsiednimi gminami i miastami - Świdnicą, Jaworem i Strzegomem, poprzez sieć dróg wojewódzkich i powiatowych oraz Legnicą i Wrocławiem poprzez autostradę A-4 przebiegającą przez północną część gminy w kierunku wschód - zachód.

W skład gminy Udanin wchodzi 23 wsie w 19 sołectwach: Damianowo, Drogomiłowice, Dziwigórz, Gościsław, Jarosław, Jarostów, Karnica, Konary, Lasek, Lusina, Łagiewniki Średzkie, Piekary, Pielaszkowice, Pichorowice, Różana, Sokolniki, Udanin, Ujazd Dolny, Ujazd Górny.

Rysunek 1. Gmina Udanin

Struktura demograficzna mieszkańców

Zgodnie z danymi GUS na dzień 31 grudnia 2022 r. gmina Udanin liczyła 4868 mieszkańców; z czego 50,08% stanowią kobiety (2438), a 49,92% mężczyźni (2 430). Biorąc pod uwagę ostatnie lata można zauważyć, iż z każdym rokiem liczba mieszkańców maleje.

Wykres 1. Podział mieszkańców na płeć- statystyki na rok 2022

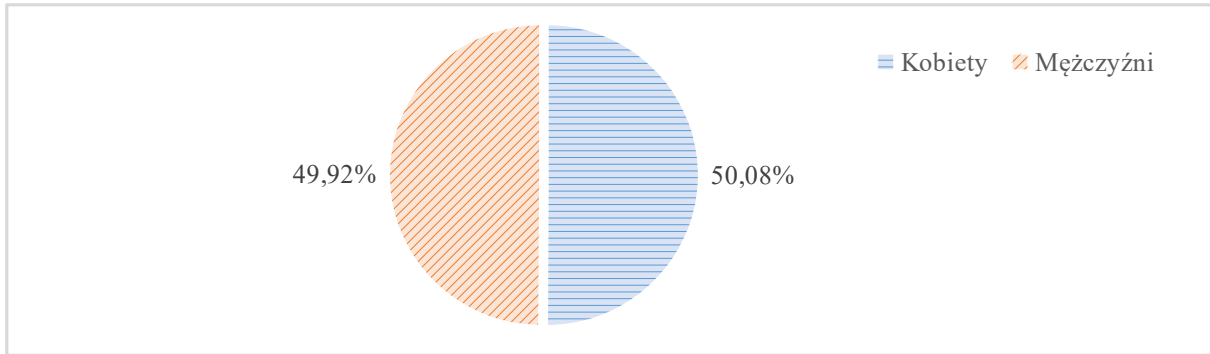

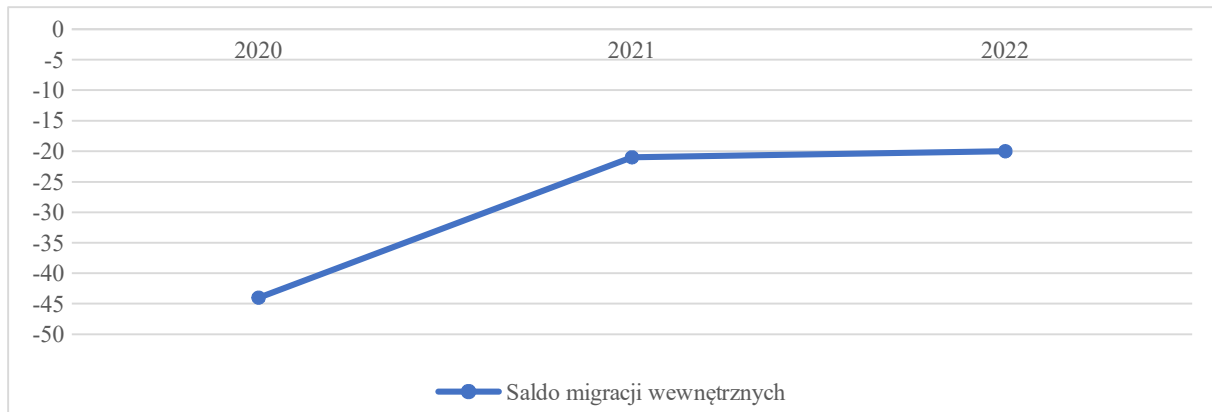
Tabela 1. Liczba mieszkańców w latach 2020- 2022

Liczba mieszkańców	2020	2021	2022
Ogółem; w tym:	4 967	4 909	4 868
Kobiety	2 490	2 455	2 438
Mężczyźni	2 477	2 454	2 430
Mieszkańcy w wieku przedprodukcyjnym - 14 lat i mniej	690	670	626
Mieszkańcy w wieku produkcyjnym: 15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni	3 167	3 105	3 048
Mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym	1 110	1 134	1190

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Spadek liczby mieszkańców z roku na rok jest przede wszystkim efektem niekorzystnego salda migracji odbywającej się głównie w ruchu wewnętrznym. W 2022 roku (stan na dzień 30.06.2022 r.) na terenie gminy Udanin zarejestrowano 7 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 27 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi - 20. W tym samym czasie doszło do 1 zameldowania z zagranicy oraz zarejestrowano 0 wymeldowań za granicę. W wyniku czego saldo migracji zagranicznych wynosi 1.

Wykres 2. Saldo migracji wewnętrznych w latach 2020-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

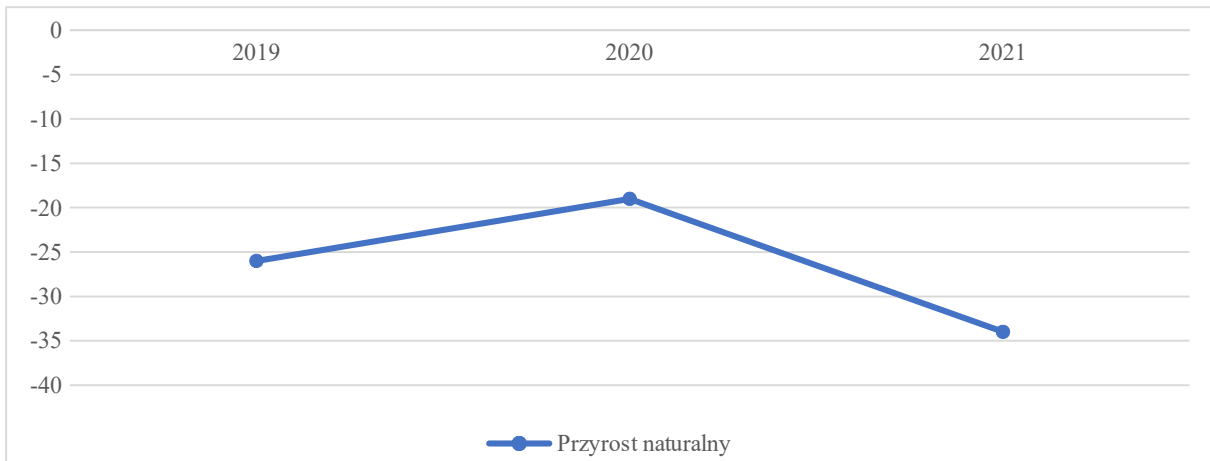
Gminę Udanin cechuje ujemny przyrost naturalny, który na koniec 2021 roku wyniósł -34. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -6,87 na 1000 mieszkańców. Uściślając, w 2021 roku w gminie odnotowano 29 urodzeń dzieci, w tym 17 dziewczynek i 12 chłopców. W tym samym czasie doszło do 63 zgonów, co odpowiada 12,72 zgonom na 1000 mieszkańców.

Tabela 2. Przyrost naturalny w latach 2019-2021

	2019	2020	2021
Przyrost naturalny ogółem	-26	-19	-34
Urodzenia żywe ogółem, w tym:	45	32	29
Kobiety	26	18	17
Mężczyźni	19	14	12
Zgony ogółem, w tym:	71	51	63
Kobiety	38	27	27
Mężczyźni	33	24	36

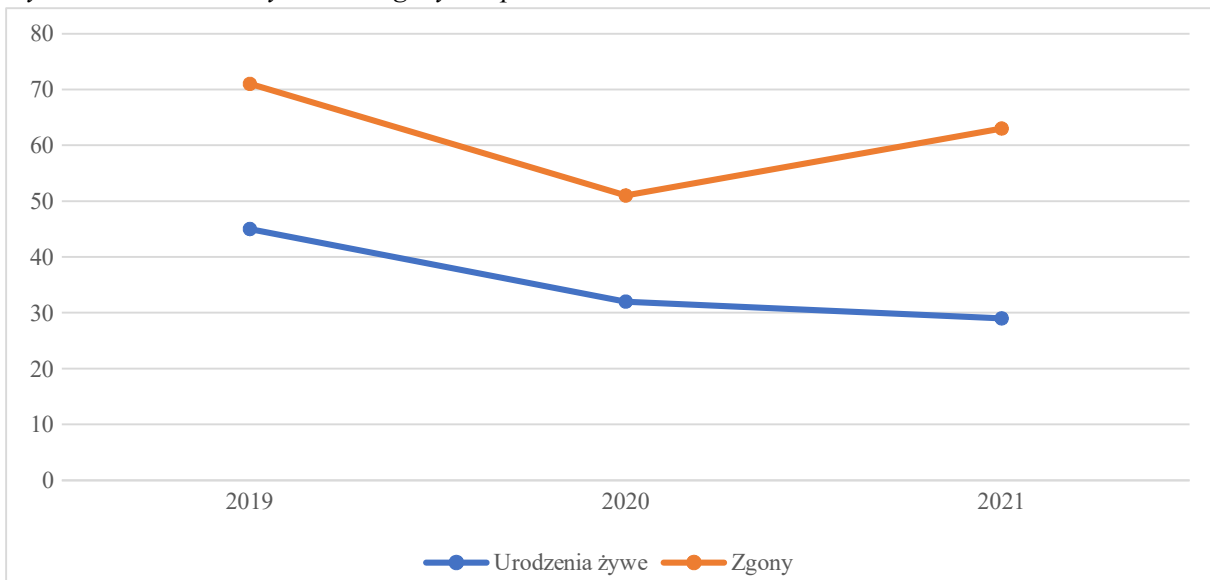
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 3. Przyrost naturalny w latach 2020-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 4. Urodzenia żywe oraz zgony na przestrzeni lat 2020-2022

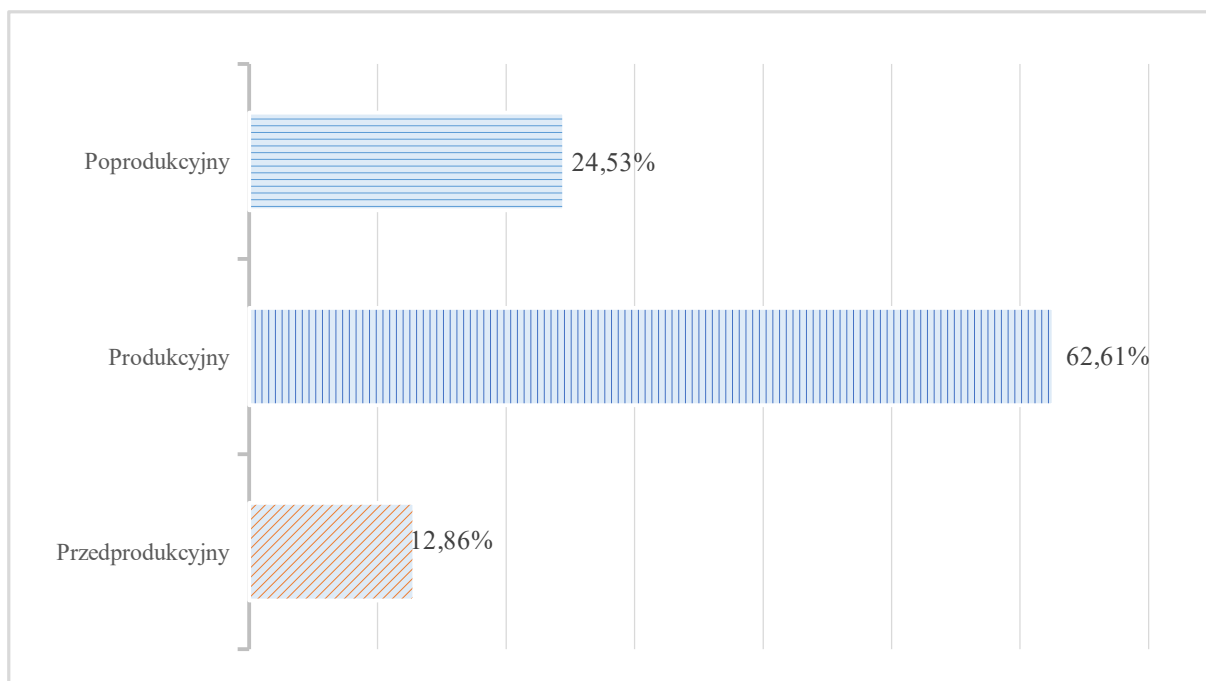
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2022 roku 62,61% mieszkańców gminy Udanin było w wieku produkcyjnym, 12,86% w wieku przedprodukcyjnym, a pozostałe 24,53% w wieku poprodukcyjnym.

Wskaźnik obciążenia demograficznego osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym dla gminy Udanin jest równy 59,58. Jest on niższy w porównaniu do całego kraju (70).⁸

Wykres 5. Produkcyjne grupy wieku- statystyki na rok 2022

⁸ <https://stat.gov.pl/podstawowe-dane/>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Infrastruktura społeczno- techniczna

Oświata

Najmłodszy mieszkańcy (do lat 3) mogą od 2020 r. korzystać z opieki Klubu Dziecięcego, który został uruchomiony w ramach programu „MALUCH+”. W Klubie dostępnych jest 12 miejsc.⁹

Wychowanie przedszkolne oferują trzy placówki: Zespół Szkolno-Przedszkolny Udanin, Szkoła Podstawowa i Przedszkole Samorządowe w Ujeździe Górnym.

Tabela 3. Placówki wychowania przedszkolnego na terenie gminy

	2019	2020	2021
Placówki oświatowe:	3	3	3
Oddziały	5	7	6
Liczba dzieci	111	133	135

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie gminy Udanin działają dwie szkoły podstawowe:

- Zespół Szkolno-Przedszkolny Udanin;
- Szkoła Podstawowe w Ujeździe Górnym.

Tabela 4. Szkoły podstawowe na terenie gminy

	2019	2020	2021
Szkoły podstawowe	2	2	2
Oddziały	18	17	18
Uczniowie szkół podstawowych	324	310	314

9 Strategia Rozwoju Gminy Udanin na lata 2022-2030 https://www.udanin.pl/asp/pliki/2022/!strategia_udanin_wer2.pdf

Opieka Zdrowotna

Mieszkańcy gminy Udanin mają zapewnioną opiekę zdrowotną w 2 Zakładach Opieki Zdrowotnej:

- Praktyka lekarza rodzinnego Jacek Krajewski w Udaninie;
- Praktyka lekarza rodzinnego Jacek Krajewski w Ujeździe Górnym.

W roku 2021 udzielono łącznie 22 457 porad w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej oraz 60 292 porad w ramach opieki podstawowej.

Na terenie gminy działa jedna ogólnodostępna apteka, na którą przypada **4 868** mieszkańców.

Szerszy zakres opieki medycznej mieszkańcy gminy uzyskują przede wszystkim w Środzie Śląskiej, Jaworze oraz Strzegomiu.

Obecnie na terenie gminy w miejscowości Piekary trwa budowa Centrum Usług Społeczno-Zdrowotnych. Budowany obiekt składać będzie się z dwóch segmentów, gdzie jeden to zakład usług zdrowotnych (ośrodek zdrowia). Inwestycja ma na celu poprawę zdrowia poprzez zapewnienie profesjonalnej opieki medycznej oraz udzielanie świadczeń na najwyższym poziomie.

Bezpieczeństwo

Główne zadania w zakresie ochrony bezpieczeństwa mieszkańców oraz utrzymania porządku publicznego realizuje Posterunek Policji w Udaninie, jako jednostka podległa Komendzie Powiatowej Policji w Środzie Śląskiej. Ponadto na terenie gminy Udanin funkcjonuje w 6 miejscowościach Ochotnicza Straż Pożarna. Na OSP spoczywa ciężar udziału w akcjach pożarniczych, ratowniczych, sytuacjach kryzysowych. Jednostki te dysponują bogatym wyposażeniem sprzętowym.

W 2021 roku na terenie powiatu średzkiego odnotowano 1117 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 19,34 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa dolnośląskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w powiecie średzkim wynosi 73,7% i jest nieznacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa dolnośląskiego oraz znacznie większy od wskaźnika dla całej Polski.

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu średzkiego najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym – 12,74 (wykrywalność 72,4%) oraz przeciwko mieniu – 9,52 (wykrywalność 52,3%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa o charakterze gospodarczym – 3,01 (50,8%), przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji – 2,48 (99,3%) oraz drogowe – 2,08 (99,2%).

Tabela 5. Przestępstwa odnotowane na terenie powiatu średzkiego w latach 2019-2021

	2019	2020	2021
Ogółem	1 265	1 103	1 117
Kryminalne	711	739	736
Przeciwko mieniu	708	576	550
Drogowe	129	134	120
Gospodarcze	378	171	174
Przeciwko życiu i zdrowiu	26	23	26
Przeciwko wolności, wolności sumienia, wolności seksualnej i obyczajności	86	74	89
Przeciwko rodzinie i opiece	107	86	85

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Bezpieczeństwo stanowi nieodłączny element funkcjonowania społeczności lokalnych, wyraża się ono w zaspokojeniu podstawowych jego potrzeb w tym potrzeby bycia bezpiecznym w sensie podmiotowym jak i przedmiotowym. Szczególne zadania w tym obszarze pełni samorząd terytorialny, którego zasadniczym celem jest między innymi zapewnianie bezpieczeństwa na swoim obszarze działania. Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców danej jednostki terytorialnej są jednym z czynników rozwojowych i zarazem jej atrakcyjności.

Z kolei brak zaspokojenia potrzeby bezpieczeństwa odczuwany przez mieszkańców i przedsiębiorców, to główny powód ich odpływu¹⁰.

Zgodnie z danymi Posterunku Policji w Udanie, do najczęściej popełnianych na terenie gminy przestępstw należą przestępstwa przeciwko: mieniu, bezpieczeństwu w komunikacji oraz rodzinie i opiece. Liczba przestępstw w latach 2017-2021 utrzymywała się na porównywalnym poziomie, tj. średnio w roku popełnianych było 65 czynów karalnych. Natomiast w ostatnim roku 119 spraw zakończyło się aktem oskarżenia, przyczyną tego może być utworzenie w 2020 r. w Udanie Posterunku Policji.

Tabela 6. Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie:

	2021 rok	2022 rok
Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie:	20	14
Kobiety	5	12
Mężczyźni	10	1
Nieletni	5	1
Liczba sprawców przemocy w rodzinie:	9	13
Kobiety	-	1
Mężczyźni	9	12
Nieletni	-	0

10 <https://docplayer.pl/66317434-Bezpieczenstwo-spoleczności-lokalnych-wybrane-zagadnienia-zapewnienia-bezpieczenstwa-i-porzadku-publicznego.html>

Liczba sprawców przemocy w rodzinie pod wpływem alkoholu (ogółem), w tym:	-	11
Kobiety	-	-
Mężczyźni	-	11
Nieletni	-	-

W związku z procedurą „Niebieskie Karty”:

- w 2020 r. wszczęto 9 procedur,
- w 2021 r. wszczęto 9 procedur,
- w 2022 r. wszczęto 12 procedur.

Komunikacja i transport

Gmina Udanin położona jest w centralnej części województwa dolnośląskiego, w powiecie średzkim. Wieś gminna - Udanin leży w odległości 42 km od Wrocławia i 28 km od Legnicy. Gmina graniczy z gminami Środa Śląska i Kostomłoty położonymi w powiecie Środa Śląska, Strzegom i Żarów w powiecie Świdnica, Mściwojów i Wądroże Wielkie w powiecie Jawor.

Posiada dobre powiązanie komunikacyjne z sąsiednimi gminami i miastami - Świdnicą, Jaworem i Strzegomem, poprzez sieć dróg wojewódzkich i powiatowych oraz Legnicą i Wrocławiem poprzez autostradę A-4 przebiegającą przez północną część gminy w kierunku wschód - zachód.

Gmina Udanin posiada dość dobrze rozwiniętą sieć drogową, która w ostatnich latach jest intensywnie modernizowana. Przez północną część gminy w kierunku wschód - zachód, na odcinku o długości około 8 km przebiega autostrada A4. Zapewnia ona bardzo dobrą komunikację z dużymi ośrodkami regionalnymi - Wrocławiem oraz Legnicą. Powiązanie autostrady z siecią drogową gminy jest możliwe dzięki zlokalizowanym na jej terenie węzłami Jarosław i Udanin.

Przez teren gminy Udanin przebiega ślad linii kolejowej nr 302. Obecnie linia ta jest nieczynna, a część infrastruktury kolejowej została zdemontowana.

Obsługę komunikacyjną zbiorową tworzą busy na trasie Udanin/Damianowo/Lusina – Środa Śląska oraz na trasie Udanin – Strzegom. Uzupełnieniem jest komunikacja autobusowa w dowozie dzieci do szkół.

Na terenie gminy nie wytyczono dotychczas pieszych ani rowerowych szlaków turystycznych, jednak obecnie przy współpracy z Powiatem Średzkim trwa budowa trasy rowerowej Cesarzowice - Ujazd Górny.

Kultura i sport

Gmina Udanin prowadzi procedury związane z powołaniem i utworzeniem Gminnego Ośrodka Kultury. W poprzednich latach kulturą na terenie gminy zajmował się Referat ds. Środków Zewnętrznych, Promocji Gminy i Sportu w Urzędzie Gminy oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Udaninie.¹¹

Usługi Biblioteki są ogólnodostępne i bezpłatne. Poza podstawowymi zadaniami gromadzenia i udostępniania księgozbioru Biblioteka współtworzy życie kulturalne gminy poprzez edukację biblioteczną, informatyczną i artystyczną. Oferuje możliwość organizacji lekcji bibliotecznych, spotkania z przedstawicielami lokalnych środowisk artystycznych, wystawy, spotkania autorskie, wieczory poezji, promocje książek, warsztaty artystyczne dla dzieci i dorosłych.

W skład Biblioteki wchodzi: Gminna Biblioteka w Udaninie, Oddział dla dzieci w Udaninie, Filia w Ujeździe Górnym, Filia w Konarach. Stan księgozbioru w 2021 r. wynosił 26 944 egzemplarzy. Biblioteka posiada 261 zarejestrowanych czytelników. Spada liczba osób korzystających z bibliotek w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców (ze 101 w 2017 r. do 52 w 2020 r.). Liczba wypożyczeń w przeliczeniu na jednego czytelnika utrzymuje się natomiast na stałym poziomie około 26 wypożyczeń. Są to relatywnie wysokie wartości, odbiegające istotnie od wartości dla powiatu i województwa, gdzie wynoszą one odpowiednio 14,7 i 13,6.

W gminie Udanin - dzięki współpracy Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych – organizuje się ponadto wiele imprez kulturalnych o różnej tematyce i charakterze: lokalnym, powiatowym oraz wojewódzkim. Należą do nich m.in.:

- Przegląd kolęd i pastorałek,
- Bieg tropem wilczym,
- Międzypowiatowy turniej piłki nożnej „Moje boisko Orlik”,
- Gminny Dzień Dziecka,
- Festiwal zespołów ludowych PIEJE KUR PIEJE,
- Święto Wojska Polskiego,
- dożynki gminne,

11 Strategia Rozwoju Gminy Udanin na lata 2022-2030 https://www.udanin.pl/asp/pliki/2022/!strategia_udanin_wer2.pdf

- Rodzinny piknik rowerowy,
- obchody Święta Niepodległości,
- Samorządowa Wigilia - Jarmark Bożonarodzeniowy.

Aktywna polityka gminy, kreująca jej pozytywny wizerunek w regionie, przyczyniła się do przeprowadzenia we wrześniu 2022 r. Dożynek Wojewódzkich.

W gminie Udanin działają zespoły artystyczne:

- Zespół ludowy „CICHA WODA” z Udanina,
- Zespół muzyczny „Na czasie” Marcin Malinowski, a także inni lokalni artyści.

Na terenie gminy funkcjonuje łącznie 7 związków, klubów i stowarzyszeń w obszarze sportu i rekreacji. Wszystkie kluby zrzeszają około 130 osób. Członkowie klubów oraz mieszkańcy niezrzeszeni mają do dyspozycji 7 boisk sportowych. Ponadto zasób infrastruktury sportowej obejmuje sale gimnastyczne przy szkołach podstawowych w Udaninie oraz Ujeździe Górnym.

W gminie odbywają się imprezy sportowe zarówno o charakterze lokalnym, jak i ponadlokalnym. Należą do nich m.in.:

- Rajd rowerowy,
- Turniej w piłkę nożną o puchar Wójta Gminy Udanin dla dorosłych i dla dzieci,
- Międzypowiatowy Turniej w piłkę nożną dziewcząt i chłopców MOJE BOISKO ORLIK,
- Turniej Tenisa Stołowego o Puchar Wójta Gminy Udanin,
- Turniej Piłki Halowej.

Oferta imprez sportowych jest ciągle rozwijana i wzbogacana o nowe wydarzenia i dyscypliny sportowe, cieszące się największym zainteresowaniem wśród mieszkańców.

Na terenie gminy Udanin funkcjonuje liczna grupa organizacji społecznych:

- Stowarzyszenie Przyszłość Damianowa,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Gimnazjum im. Jana Pawła II w Ujeździe Górnym „Szansa”,
- Stowarzyszenie Arkana Wsi Pichorowice,
- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Szlakiem Granitu”,
- Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Konar,
- Fundacja na rzecz Ochrony Dóbr Kultury Gminy Udanin,

- Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Udanin,
- Stowarzyszenie „Lokomotywa”.

Turystyka i rekreacja

Gmina Udanin położona jest w rejonie występowania najstarszego osadnictwa na Dolnym Śląsku. Najstarsze jednostki osadnicze w gminie powstały w okresie kultury łużyckiej, o czym świadczą liczne stanowiska archeologiczne. Pierwsze wzmianki historyczne o gminnej wsi Udanin pochodzą z XIII w. i dotyczą kościoła św. Urszuli w Udaninie. Zasięg obszarów zabudowy zagrodowej wykształtował się do końca XVIII w. i od tego czasu nie uległ poważniejszym zmianom.

W obrębie gminy Udanin znajduje się jeden układ ruralistyczny z nawarstwieniami archeologicznymi w miejscowości Udanin, 18 historycznych układów ruralistycznych wsi (Damianowo, Drogomiłowice, Dziwigórz, Gościśław, Jarosław, Jarostów, Karnice, Konary, Lasek, Lusina, Łagiewniki, Pichorowice, Piekary, Pielaszkowice, Różana, Sokolniki, Ujazd Dolny, Ujazd Górny) oraz dwa historyczne układy zabudowy przysiółka (Dębki, Księżyce).

W układzie przestrzennym wsi wyraźnie widoczny jest podział na niegdyś niewielkie osady przyfolwarczne (Drogomiłowice, Jarostów, Karnice, Łagiewniki Średzkie, Dziwigórz, Lasek) oraz duże wsie kmiece, które stanowiły własność kościelną i klasztorną (Lusina, Konary, Gościśław, Piekary i Pichorowice). Dawne osady przyfolwarczne to zazwyczaj układy jedno- lub wielodrożne z zespołami folwarcznymi, natomiast wsie kmiece wykształciły układy ulicowe.

W wykazie zabytków Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków we Wrocławiu znajduje się łącznie 741 obiektów z terenu gminy Udanin. Należą do nich wspomniane wyżej układy ruralistyczne, zespoły dworskie, budynki mieszkalne, budynki gospodarcze, parki oraz wiele innych indywidualnych obiektów takich jak: most, wieża widokowa czy staw hodowlany. Jednak do najcenniejszych zabytków gminy należą przede wszystkim obiekty sakralne.

Walory przyrodnicze i kulturowe nie pozwalają na rozwój turystyki długoterminowej na terenie gminy (z wyjątkiem agroturystyki), jednak przy wykreowaniu produktu turystycznego i poprawie promocji gminy istnieje możliwość stworzenia oferty turystycznej, która przyciągnie przede wszystkim turystów weekendowych, mieszkańców Dolnego Śląska lub województw ościennych.

Gmina Udanin posiada niewielki potencjał turystyczny. Opiera się on przede wszystkim na obiektach zabytkowych związanych ze średniowiecznym osadnictwem. Obecnie na terenie gminy nie występują obiekty noclegowe. Wiejski charakter gminy wpływa jednak na możliwość rozwoju działalności agroturystycznej, a także lokalizacji kempingów czy pól namiotowych.

Rynek pracy

Zgodnie z danymi GUS na koniec roku 2021, w gminie na 1000 mieszkańców pracuje 83 osób. Ogółem w gminie pracuje 406 osób, w tym 48,28% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 51,72% mężczyźni. Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba osób pracujących zdecydowanie zmalała.

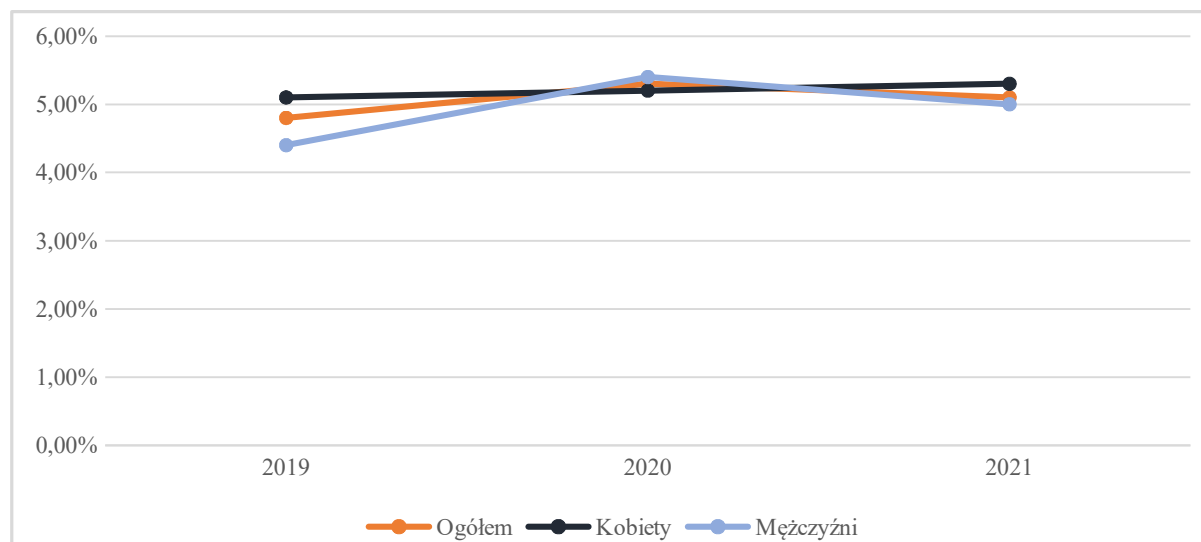
Tabela 7. Liczba osób pracujących w gminie Udanin w latach 2019-2021

Liczba osób pracujących w gminie	2019	2020	2021
Pracujący ogółem; w tym:	485	438	406
Kobiety	242	214	196
Mężczyźni	243	224	210

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na przestrzeni lat 2019-2021 widoczne są wahania udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, na koniec roku 2021 współczynnik wynosił 5,10% (5,30% wśród kobiet i 5,00% wśród mężczyzn).

Wykres 6. Udział zarejestrowanych osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2019-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gospodarka

W 2020 r. w gminie Udanin działalność gospodarczą prowadziło 371 osób fizycznych. Stanowią one 12% osób w wieku produkcyjnym zamieszkujących gminę. W porównaniu z 2016 r. liczba osób fizycznych z własną działalnością gospodarczą wśród osób w wieku produkcyjnym wzrosła o 1,7 punktu procentowego (p.p.). W ciągu ostatnich 5 lat gmina Udanin cechowała się znacznie mniejszym wzrostem tego wskaźnika niż powiat średzki (wzrost o 2,3 p.p.).¹²

W gminie Udanin dominują najmniejsze podmioty gospodarcze, zatrudniające do 9 osób, stanowiąc 98,6% ogółu podmiotów zarejestrowanych w gminie. Należy tu jednak podkreślić, że gmina nie odbiega znacząco od wskaźnika dla powiatu, który wynosi 96,9%. Sześć podmiotów w gminie zatrudnia między 10 a 49 osób, natomiast między 50 a 249 osób - zaledwie jeden.

W związku z wysoką jakością gleb nie ma możliwości odrolnienia gruntów oraz przeznaczenia ich na utworzenie strefy aktywności gospodarczej, w ramach której mogłyby rozpocząć działalność większe przedsiębiorstwa.

Zdecydowaną większość podmiotów gospodarczych stanowią te z sekcji handel (25,5% ogółu podmiotów), przetwórstwo przemysłowe i budownictwo (odpowiednio po 17% ogółu podmiotów). Dość znaczący udział w rynku ma jeszcze sekcja transportu i gospodarki magazynowej, co przekłada się na udział w rynku na poziomie 8,5%. Największe zakłady pracy zlokalizowane na terenie gminy Udanin związane są z sektorem rolnym. Należą do nich producenci maszyn rolniczych, producenci pasz i produktów spożywczych oraz firmy zajmujące się kompleksowym zaopatrzeniem rolnictwa w nawozy, środki ochrony roślin czy materiał siewny.

12 Strategia Rozwoju Gminy Udanin na lata 2022-2030 https://www.udanin.pl/asp/pliki/2022/!strategia_udanin_wer2.pdf

DIAGNOZA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY UDANIN

Problemy w obszarze pomocy społecznej

Zgodnie z art. 2. 1. Ustawy o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Zgodnie z art. 3. w/w ustawy pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie sytuacjom, o których mowa w art. 2 ust. 1, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE UDANIN

Zadania pomocy społecznej w gminie wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Udaninie. Realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, kieruje się ustaleniami przekazanymi przez Wojewodę, natomiast wykonując zadania własne gminy w zakresie pomocy społecznej, kieruje się ustaleniami Wójta. Ośrodek pomocy społecznej koordynuje realizację strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka; Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej może wytaczać na rzecz obywateli powództwa o roszczenia alimentacyjne.

Celem Ośrodka Pomocy Społecznej jest umożliwianie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości - poprzez wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokajania niezbędnych potrzeb i umożliwienie im

bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Udzielana pomoc powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Udaninie, został powołany na mocy uchwały Nr XI/42/90 Rady Gminy Udanin w sprawie utworzenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Udaninie, swą działalność rozpoczął w 1990 roku. W skład struktury Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Udaninie wchodzi Klub Seniora w Konarach.

STRUKTURA ORGANIZACYJNA GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W UDANINIE

W roku 2022 kadra Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej liczyła 11 osób w tym: kadra kierownicza - 1 osoba, pracownicy socjalni - 3 osoby, pozostali pracownicy 9 osób, w tym: główny księgowy, księgowy, koordynator działu świadczeń rodzinnych, inspektor działu świadczeń rodzinnych, opiekunka osób starszych, asystent rodziny oraz koordynator Klubu Seniora. W GOPS w Udaninie jest zatrudnionych dwóch pracowników na stanowisku referenta, których wynagrodzenie jest dofinansowane ze środków pozyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Środzie Śląskiej.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Udaninie wynika, iż ogólna liczna rodzin korzystających z pomocy na przestrzeni lat 2020-2022 zmalała.

Tabela 8. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną

	2020	2021	2022
Rodziny korzystające ze świadczeń OPS	109	102	74
Liczba osób w rodzinach	180	159	127

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Udaninie

Najczęstszą formą udzielanej pomocy są świadczenia finansowe – zasiłki okresowe, celowe, stałe, pomoc w zakresie dożywiania. GOPS udziela również pomoc rzeczową w postaci produktów żywnościowych.

Istotną formę wsparcia stanowi także praca socjalna, która jest ważnym zadaniem własnym o charakterze obowiązkowym. Praca socjalna jest to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w środowisku. Praca socjalna prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwiązania lub wzmocnienia aktywności samodzielności życiowej. Prowadzona jest również

ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy oraz koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokojenia potrzeb członków społeczności. W ramach pracy socjalnej pracownicy socjalni udzielają informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych, świadczą pomoc w zakresie uzyskania różnych świadczeń między innymi: świadczeń emerytalno-rentowych świadczenia uzupełniającego, świadczeń rodzinnych, pomoc przy pisaniu wniosków, pozwów itp. Pracę socjalną ciężko przedstawić jest w liczbach, tabelach, trudno jest ją oszacować. Praca socjalna jest działaniem niemierzalnym. Zajęcie to jest bardzo czasochłonne. Czasami jedna sprawa wymaga wykonania wielu telefonów, odwiedzenia wielu instytucji, współpracy z różnymi ludźmi i organizacjami. Podsumowując jest to jedno z najtrudniejszych zadań wyznaczonych przez ustawę o pomocy społecznej.

Tabela 9. Rodzaje świadczeń przyznanych w ramach zadań zleconych i własnych

Rodzaje pomocy udzielanej przez OPS	2020	2021	2022
	Osoby		
Świadczenia pieniężne	169	105	88
Świadczenia niepieniężne ogółem (posiłki)	587	484	1178
Ilość osób objętych pomocą w postaci pracy socjalnej ogółem	274	143	112
Odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	31	36	21

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Udamin

W roku 2022 najczęstszym powodem udzielania pomocy społecznej wśród mieszkańców gminy Udamin była długotrwała choroba, następnie ubóstwo i niepełnosprawność.

Tabela 10. Powody przyznawania pomocy społecznej

Powód trudnej sytuacji życiowej	2020	2021	2022
Niepełnosprawność	55	42	37
Bezrobocie	56	37	32
Potrzeba ochrony macierzyństwa	1	1	4
Ubóstwo	57	38	35
Bezradność opiek. wych.	1	1	7
Długotrwała choroba	59	38	48
Bezdomność	-	-	1
Alkoholizm	-	1	1

Trudności po zwolnieniu z zakładu karnego	2	1	-
Zdarzenia losowe	-	-	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Udaninie

Według danych GUS beneficjentami środowiskowej pomocy społecznej w 2021 roku było 88 gospodarstw domowych, w których pomocą objęto łącznie 138 osób. Na przestrzeni lat 2019-2021 zmalała zarówno liczba gospodarstw domowych jak i liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej.

Wykres 7. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w latach 2019-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Bezrobocie

Na przestrzeni lat 2020-2022 ogólna liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w gminie Udanin zmalała o 18,01%.

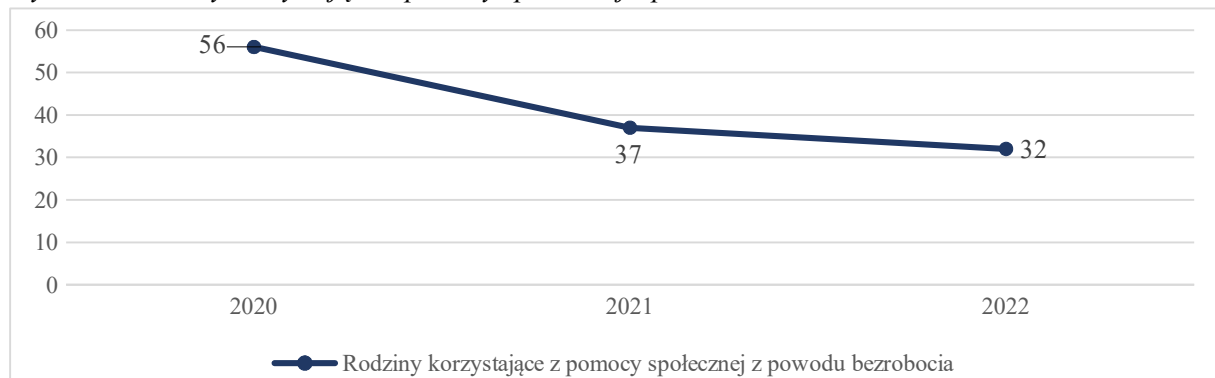
Tabela 11. Stan bezrobocia rejestrowanego w gminie Udanin w latach 2020-2022

Stan bezrobocia	2020	2021	2022
Bezrobotni zarejestrowani ogółem; w tym:	161	152	132
Kobiety	70	68	59
Mężczyźni	91	84	73
Osoby do 25 roku życia	19	21	14
Osoby do 30 roku życia	42	38	32
Osoby po 50 roku życia	46	46	38
Długotrwale bezrobotne	91	99	80

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zgodnie z danymi GOPS w Udaninie, na przestrzeni lat 2020-2022 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia.

Wykres 8. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezrobocia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Udaninie

Bezdomność

Zdefiniowanie pojęcia bezdomności niewątpliwie nastęrcza badaczom coraz to nowszych problemów. Najogólniej, można ją określić jako względnie trwałą sytuację człowieka pozbawionego dachu nad głową albo nieposiadającego własnego mieszkania.¹³

Bezdomność w gminie Udanin jest jedynie zjawiskiem, nie urasta do rangi problemu społecznego. Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z gminy świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Udaninie.

Zgodnie z art 6 ust. 8 ustawy o pomocy społecznej za osobę bezdomną uważa się „osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.”

Pomoc bezdomnym należy do zadań własnych gminy art. 17 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej, może mieć formę udzielenia schronienia, posiłku, ubrania, a także zasiłku celowego. Gminy mogą zlecać wykonywanie tych zadań organizacjom pozarządowym.

Na podstawie art. 101 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej Ośrodek udzielał pomocy osobom bezdomnym, których ostatnim miejscem zameldowania była gmina Udanin, przebywającym w placówkach świadczących pomoc na rzecz osób bezdomnych.

W 2022 r. ww wsparciem objęta była 1 osoba. Mieszkaniec terenu gminy Udanin przebywał na terenie Schroniska św. Brata Alberta dla Bezdomnych Mężczyzn w Szczodrem, placówki należącej do Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta, jednego z najbardziej znanych ogólnopolskich organizacji specjalizujących się w pomocy osobom bezdomnym.

13 M. Porowski, *Bezdomność – obraz zjawiska i populacji ludzi bezdomnych*, [w:] *Pedagogika społeczna: człowiek w zmieniającym się świecie*, red. T. Pilch, I. Lepalczyk, Żak, Warszawa 1995, s. 433–434

Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych

Alkoholizm

Według szacunków Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych co ósmy dorosły Polak nie pije w ogóle alkoholu. Ponadto większość osób pijących alkohol spożywa go w sposób, który nie powoduje negatywnych konsekwencji dla nich i dla osób z ich otoczenia. Jednak kilkanaście procent dorosłych Polaków spożywa alkohol problemowo. Szacuje się, że w grupie tej znajduje się ok. 900 tys. osób uzależnionych oraz ponad 2 mln osób pijących alkohol ryzykownie lub szkodliwie. Należy podkreślić, że grupa osób najczęściej pijących, stanowiąca 9% ogólnej liczby osób konsumujących alkohol, spożywa aż 43% całego wypijanego alkoholu.

Konkretna liczba osób uzależnionych od alkoholu jest trudna do ustalenia. Posługując się danymi szacunkowymi Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom można natomiast określić przybliżoną liczbę osób wśród danej populacji, u których mogą występować różne kategorie problemów alkoholowych.

Tabela 12. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

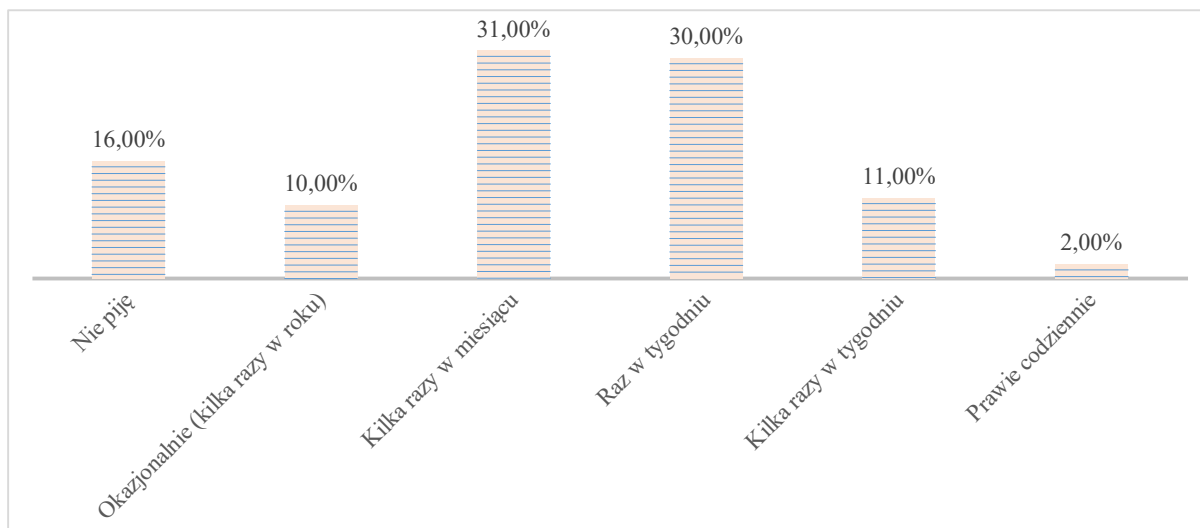
Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych (dane szacunkowe)	Polska 38,6 mln	Gmina Udanin 4 068 mieszkańców
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 81 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 163 osoby
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 163 osoby
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	ok. 203-285 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	ok. 54 osoby dorosłe i 54 dzieci

Źródło: KCPU

W drugiej połowie 2021 roku na terenie gminy Udanin odbyło się zbieranie informacji ankietowych wśród mieszkańców gminy w celu stworzenia raportu z diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych. Raport obejmował podstawowe problemy społeczne związane m.in. z nadużywaniem alkoholu.

Dane z przeprowadzonej diagnozy społecznej wśród mieszkańców gminy Udanin wskazują, iż 30% respondentów spożywa alkohol raz w tygodniu, 31% - kilka razy w miesiącu, 16% respondentów zadeklarowało abstynencję.

Wykres 9. Jak często spożywa Pani/Pan napoje alkoholowe?

Uwagę zwraca również wynik wskazujący, iż tylko 3% respondentów zna instytucje działające na terenie gminy, które pomagają osobom uzależnionym, a wśród nich wskazują Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Pozostałe 97% badanych przyznało się do braku wiedzy w tym zakresie.

Akcentowany przez respondentów problem alkoholizmu wskazuje zatem jednoznacznie na priorytetowy kierunek działań, jaki powinien podejmować samorząd w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Wobec powyższego, zasadne jest podejmowanie działań w celu eliminowania potencjalnych zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu na terenie gminy. Konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym, szkoleniowym, informacyjnym, a także promującym różne formy zdrowego stylu życia.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizowane są w oparciu o corocznie uchwalany Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na terenie gminy odgrywają: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Udaninie, Zespół Interdyscyplinarny, Posterunek Policji w Udaninie.

Dane z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2021-2022 wskazują, iż na przestrzeni lat 2021-2022 wzrosła liczba posiedzeń GKRPA.

Tabela 13. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2021-2022

Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2021	2022
Posiedzenia GKRPA (ogółem)	6	9
Przeprowadzone rozmowy motywujące	8	8
Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych	7	6
Wnioski o leczenie odwykowe	0	0
Zlecenia przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	0	0
Wnioski do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	0	0
Postanowienia w sprawie wydania opinii na sprzedaż napojów alkoholowych	2	1
Szkolenia, w których uczestniczyli członkowie komisji	1	1

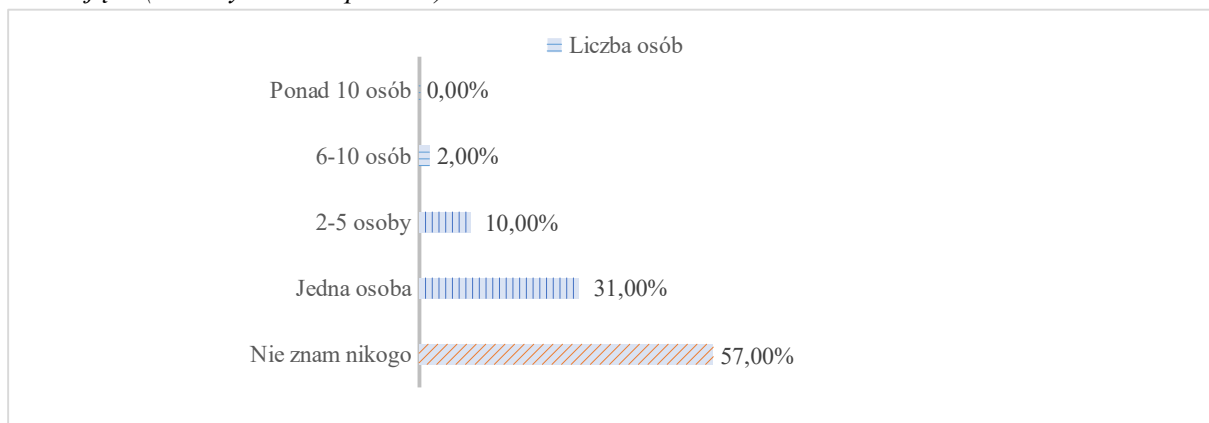
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GKRPA w Udaninie

Narkomania

„Narkomania staje się coraz bardziej powszechnym zjawiskiem w Polsce. Aż co piąty nastolatek spróbował marihuany, co dziesiąty – amfetaminy, natomiast co piętnasty próbował heroiny. Zjawisko narkomanii jest coraz bardziej wszechobecne. Obowiązujące w Rzeczypospolitej normy prawne nakładają wiele sankcji karnych na osoby powiązane ze środowiskiem narkomanii: na dealerów narkotyków, osoby, które je przetwarzają, wytwarzają, czerpią zyski ze sprzedaży lub są ich posiadaczami. Normy te są często interpretowane jako jedne z najbardziej restrykcyjnych w porównaniu z innymi państwami Europy. Zjawisko narkomanii to jeden z najpoważniejszych problemów społecznych, a także chorób XXI wieku. Osób zarażonych wciąż przybywa i są to w głównej mierze osoby młode.”¹⁴

Dane pozyskane w trakcie diagnozy zagrożeń społecznych wskazują, iż problem narkomanii jest zauważalny na terenie gminy Udanin, natomiast są to raczej sporadyczne przypadki. 57% ankietowanych stwierdziło, że nie zna żadnej osoby dotkniętej problemem narkomanii, 31% ankietowanych stwierdziło, że zna jedną taką osobę, 10% ankietowanych udzieliło odpowiedzi, że zna 2-5 takich osób, natomiast pozostałe 2% zna 6-10 takich osób.

Wykres 10. Czy zna Pan/Pani osoby (osobiście lub „ze słyszenia”), które przyjmują substancje odurzające (narkotyki lub dopalacze)?

14 Instytut Zdrowia Publicznego, Wydział Lekarski i Nauk o Zdrowiu Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, *Praca zbiorowa Zdrowie i jego uwarunkowania. Problem narkomanii i narkotyków w Polsce. Rozmiar trendy i zjawiska*, Lublin 2017, http://www.neurocentrum.pl/dcten/wp-content/uploads/nowakstarz_g3p1.pdf

Problemy osób starszych, niepełnosprawność i długotrwała choroba

Dane demograficzne z ostatnich lat wskazują na problem starzenia się społeczeństwa na terenie gminy Udanin. Jak wiadomo osoby starsze są bardziej narażone na choroby, co często prowadzi także do niepełnosprawności. Starość wiąże się z niższą aktywnością i sprawnością fizyczną, a w konsekwencji często z marginalizacją osób starszych jako zbiorowości.

W związku z migracją ludzi młodych wzrasta ilość osób starszych, samotnie mieszkających, które często wymagają opieki. Na terenie gminy zauważalny jest problem zapewnienia opieki osobom starszym, który z biegiem lat może narastać.

Tabela 14. Podział mieszkańców ze względu na wiek

Liczba mieszkańców	2019	2020	2021
Ogółem, w tym:	5 088	4 967	4 909
Osoby w wieku 0-18 lat	919	884	853
Osoby w wieku 19-64 lat	3 297	3 279	3 142
Osoby w wieku 65 lat i więcej	872	894	914

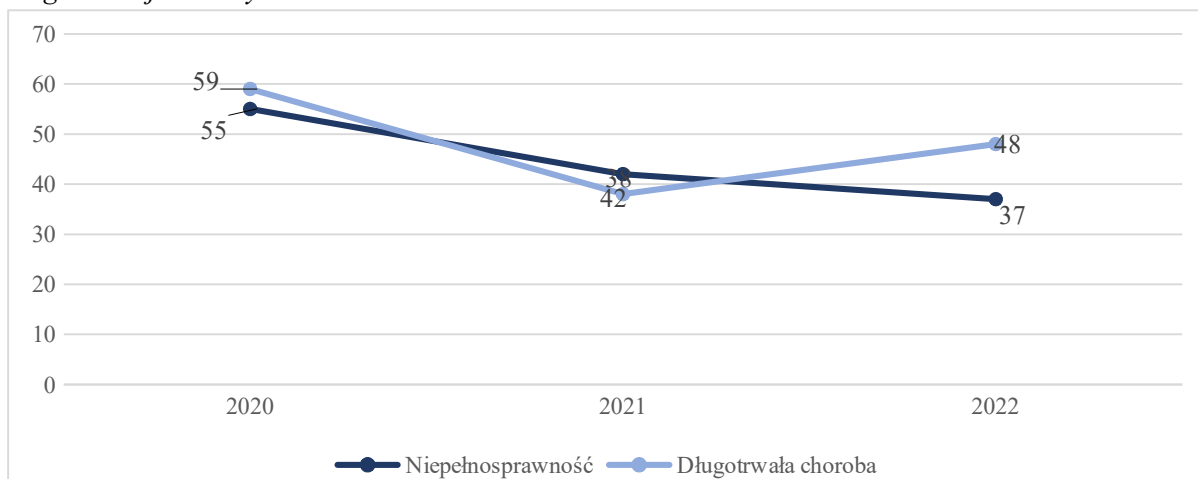
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba to przesłanki do udzielania pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Udaninie, uprawniające między innymi do zasiłku stałego, zasiłku okresowego, usług opiekuńczych, zasiłku pielęgnacyjnego czy świadczenia pielęgnacyjnego.

Zgodnie z Uchwałą Rady Gminy Udanin XLIX.203.2022 z dnia 24 maja 2022 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania, osobom, które przekroczyły 90 rok życia usługi opiekuńcze świadczone są nieodpłatnie. Zgodnie z danymi z GUS liczba mieszkańców gminy Udanin w wieku 85 lat i więcej wynosiła 88 osób (stan na dzień 31.12.2021 r.).

Zgodnie z danymi GOPS w Udaninie, liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności oraz liczba odbiorców pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby nieco zmalała na przestrzeni ostatnich lat.

Wykres 11. Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS z tytułu niepełnosprawności lub długotrwałej choroby

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Udaninie

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Udaninie przystąpił w 2021 r. do ogólnopolskiego programu „Wspieraj Seniora”, który w szczególności obejmował pomoc seniorom w robieniu i dostarczeniu zakupów, wyprowadzenie psa na spacer czy też inne czynności, które były utrudnione z uwagi na trwającą pandemię koronawirusa. W 2022 r. natomiast GOPS przystąpił do realizacji Programu „Korpus Wsparcia Seniorów”

W ramach Programu, który został przyjęty na stałe Uchwałą Rady Gminy Udanin XLVI.191.2022 z dnia 15 marca 2022 r. jako gminny program osłonowy, w Gminie Udanin realizowane były dwa moduły działań:

- Moduł 1 - zapewnienie wsparcia seniorom poprzez świadczenie usług wynikających z rozeznaczonych potrzeb na terenie Gminy Udanin, tj. wsparcie społeczne, ułatwienie dostępności do podstawowej oraz specjalistycznej opieki zdrowotnej, wsparcie psychologiczne, wsparcie w czynnościach dnia codziennego;
- Moduł 2 - poprawa bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania dla seniorów przez zapewnienie dostępu do „opieki na odległość” tj. zakup tzw. opasek bezpieczeństwa. W przypadku trudnej sytuacji lub nagłego zagrożenia życia senior ma możliwość połączenia się z usługą operatora pomocy. Opaska monitoruje również tętno, saturację krwi. Posiada detektor upadku oraz precyzyjnie określa lokalizację.

Podmioty pomagające w rozwiązywaniu problemów społecznych:

Wśród osób i instytucji, które mogą przyczynić się do rozwiązywania lokalnych problemów, wymienić można przede wszystkim Urząd Gminy i Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Ważne jest również działanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Sołectw, pracowników Powiatowego Urzędu Pracy, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Policji.

W celu wsparcia osób starszych Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2022 roku realizował n/w działania:

- 1) usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania,
- 2) pomoc finansowa (zasiłki celowe, zasiłki celowe specjalne, zasiłki na zakup posiłku lub żywności w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”, zasiłki okresowe, zasiłki stałe),
- 3) pomoc rzeczowa (paczki żywnościowe) w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (Podprogram 2021),
- 4) działania w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 5) informowanie oraz kwalifikowanie osób starszych do udziału w zajęciach Klubu Seniora w Konarach,
- 6) lodówka społeczna znajdująca się przy budynku GOPS w Udaninie,
- 7) wypożyczalnia sprzętu ortopedycznego w GOPS w Udaninie.

Istotną rolę w kształtowaniu pozytywnego postrzegania starości w społeczeństwie oraz uczestnictwa w życiu społecznym osób starszych odgrywa funkcjonujący na terenie gminy Udanin Klub Seniora w Konarach.

Klub Seniora powstał w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020 Edycja 2020 Moduł I – Utworzenie Klubu Seniora w miejscowości Konary, elewacja współfinansowana ze środków finansowych pozyskanych w ramach konkursu „Odnowa Wsi Dolnośląskiej” z myślą o osobach, które ukończyły sześćdziesiąt lat i chciałyby aktywnie spędzać czas i poszerzyć swoje zainteresowania w ramach aktywizacji społecznej. Działania Klubu mają na celu promocję zdrowego i aktywnego stylu życia wśród seniorów.

Celem Klubu Senior+ w Konarach jest aktywizacja środowiska seniorów do wspólnego i zorganizowanego spędzania czasu wolnego. W tym celu działania podejmowane w 2022 r. ukierunkowane były na przeprowadzanie zajęć o charakterze integracyjnym, kulturalno-edukacyjnym, rekreacyjno-sportowym dostosowanym do możliwości uczestników oraz na realizacji projektów, m.in.:

- spotkania ze specjalistami w ramach cyklu „Dobre praktyki, zdrowe nawyki,
- realizacja autorskiego projektu Lokalnej Grupy Działania Szlakiem Granitu „Nowoczesnie i z tradycją. Konarski Senior w kuchni fusion”,
- organizacja I Gminnego Dnia Seniora w Udaninie.

Zajęcia prowadzone w ramach Klubu nastawione były na zaspokajanie potrzeb społecznych poprzez organizowanie różnego rodzaju uroczystości, spotkań i pogadank oraz na umożliwienie seniorom udziału w imprezach kulturalnych oraz wycieczkach. Dzięki zaangażowaniu jego członków obecnie Klub Seniora w Konarach może pochwalić się bogatą aktywnością. Spotkania integracyjne i wycieczki to tylko część szerokiej aktywności.

Orzecznictwem o niepełnosprawności w odniesieniu do mieszkańców gminy Udanin zajmuje się Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Środzie Śląskiej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Udaninie kieruje osoby potrzebujące (osoby przewlekle psychicznie chore, upośledzone umysłowo lub wykazujące inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych) do instytucji wsparcia działającej na terenie powiatu średzkiego tj. Środowskiego Domu Samopomocy w Piersnie. Środowski Dom Samopomocy świadczy pomoc osobom starszym, chorym i niesamodzielnym. Jego głównymi zadaniami jest m.in. podtrzymywanie dobrej kondycji psychofizycznej, zapewnienie pomocy adekwatnej do rozpoznanych potrzeb (w tym problemów zdrowotnych, aktywizacja ruchowa – utrzymywanie lub polepszanie ogólnej sprawności ruchowej organizmu, integracja społeczna poprzez włączenie w nurt życia społecznego). Środowski Dom Samopomocy zapewnia również opiekę oraz wsparcie socjalne.

Ubóstwo

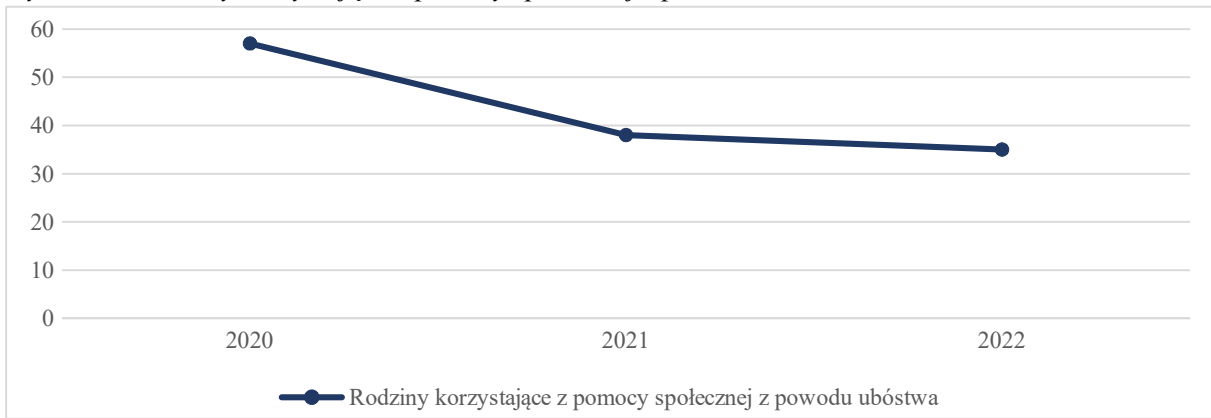
Ubóstwo jest jednym z najważniejszych i najbardziej złożonych problemów społecznych. Jest też ściśle powiązany z zagadnieniami marginalizacji i wykluczenia społecznego. Ubóstwo gospodarstw domowych w sposób szczególnie uderza w wychowujące się w nich dzieci, ponieważ ogranicza i zagraża ich prawidłowemu rozwojowi i socjalizacji. Ubóstwo staje się poważnym problemem społecznym wtedy, gdy dotyczy znacznej części społeczeństwa. Skutki biedy nie rozciągają się jedynie na jednostki nią doświadczone, ale również - zwłaszcza w sytuacji jej trwałości i pokaźnego zasięgu - na resztę społeczeństwa, w tym również na tę dobrze sytuowaną pod względem materialnym. Rodzi ona bowiem wiele niekorzystnych zjawisk, począwszy od degradacji biologicznej i społecznej ubogich oraz ich rodzin, a skończywszy na zachowaniach patologicznych takich jak np. alkoholizm, narkomania oraz przestępczość.

Ustawa o pomocy społecznej nie zawiera w swojej treści wyjaśnienia pojęcia ubóstwa. Wywnioskować można z niej, że ubóstwem jest posiadanie dochodu uprawniającego do otrzymania pomocy społecznej, a zatem każda rodzina, w której dochód na osobę nie przekracza określonego kryterium dochodowego oraz każda osoba samotnie gospodarująca, której dochód nie przekracza określonego kryterium dochodowego, żyją w ubóstwie.

Aby jednak uzyskać pomoc społeczną, oprócz ubóstwa w sytuacji życiowej wnioskodawcy musi wystąpić również co najmniej jedna z następujących okoliczności: sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, przemoc w rodzinie, potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, trudność w integracji cudzoziemców, trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, alkoholizm lub narkomania, zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa, klęska żywiołowa lub ekologiczna lub inne okoliczności.

Zgodnie z danymi GOPS w Udaninie, na przestrzeni lat 2020-2022 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa.

Wykres 12. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Udaninie

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

W prawidłowo funkcjonującej rodzinie dziecko poznaje właściwe wartości i przygotowuje się do pełnienia ról społecznych. Niestety w dzisiejszych trudnych czasach rodzina narażona jest na szereg negatywnych zjawisk, które wpływają w większym lub mniejszym stopniu na jej dezorganizację. Wzrastające bezrobocie, wzrost bezdomności, zakresu ubóstwa społecznego oraz patologii społecznej stwarza zagrożenie dla funkcjonalności rodziny. Co za tym idzie, dysfunkcyjny dom rodzinny stanowi źródło frustracji, co w konsekwencji może zaburzać jego rozwój biopsychiczny i społeczny. Dysfunkcyjność w tym aspekcie może obejmować niepowodzenia w realizacji zadań wychowawczych, kryzys małżeński oraz niepowodzenia związane z niezaspokajaniem potrzeb dziecka.¹⁵

Rolą rodziny jest zapewnienie dziecku opieki, gdyż z racji wieku nie jest ono w stanie samodzielnie sobie jej zapewnić oraz jego wychowanie w celu przygotowania dziecka do życia w społeczeństwie. Rodzina jednak nie zawsze prawidłowo wykonuje powyższe zadania, przepisy ustawy o pomocy społecznej wskazują zwłaszcza na rodziny niepełne i wielodzietne. Bezradność występować może także w kwestii prowadzenia gospodarstwa domowego – problem z zapewnieniem żywności, odzieży, mieszkania itp. Bezradności tej nie należy jednak mylić z problemem posiadania przez rodzinę niewystarczających środków finansowych na zabezpieczenie tych potrzeb, gdyż w tym wypadku niezaspokojenie ich nie musi występować w parze z nieprawidłowym pełnieniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych. O bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego powinno mówić się w odniesieniu do rodzin, które posiadają wystarczające środki finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, lecz środkami tymi dysponują w nieodpowiedni sposób.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym

¹⁵ Miśkiewicz. M, *Problemy współczesnej rodziny w dobie promowania wartości prorodzinnych*, Łódź 2013

ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz.403 ze zm.), spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

W ramach realizacji ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zostało utworzone stanowisko asystenta rodziny. Na terenie gminy Udanin pracuje 1 asystent rodziny.

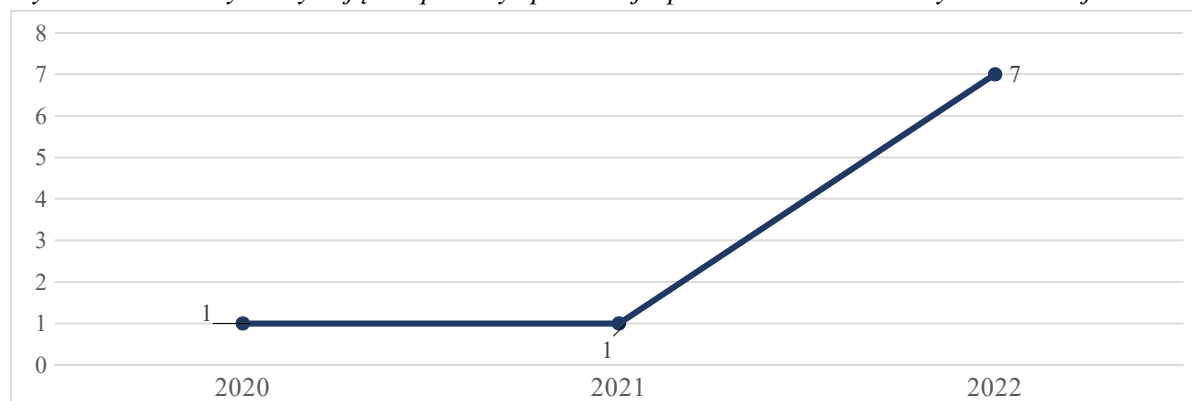
Pomoc asystenta mogą otrzymać rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz rodziny, której dzieci są czasowo umieszczone poza rodziną. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę.

Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny lub ich powrót do rodziców, jeżeli już zostały umieszczone poza rodziną.

W 2022 r. opieką asystenta objętych było 7 rodzin, w 2021 r. 6 rodzin. Wnioski o przydzielenie rodzinom asystenta były kierowane do sądu przez kuratorów.

Analizując szczegółowe dane GOPS w Udaninie z trzech ostatnich lat można zauważyć, iż liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności wychowawczej w roku 2022 była najwyższa.

Wykres 15. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezradności wychowawczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Udaninie

Przemoc w rodzinie

Pojęcie przemocy w rodzinie jest bardzo obszerne i obejmuje wiele płaszczyzn. Jedną z definicji przemocy podaje ustawa z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, gdzie przemoc w rodzinie należy rozumieć jako: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Ponadto, przemoc w rodzinie występuje w różnych formach i przybiera różną postać. Najczęściej, kiedy mówimy o przemocy w rodzinie wyróżniamy jej dwa rodzaje jak:

- przemoc czynną - kiedy to gniew, złość agresora skierowana jest wprost na ofiarę i podejmuje on przy tym działania krzywdzące fizycznie, psychicznie czy seksualnie.
- przemoc bierną - gdzie dochodzi do różnego rodzaju zaniedbań (psychicznych, ekonomicznych, fizycznych czy seksualnych).

Do najczęstszych form przemocy w rodzinie zalicza się:

- przemoc fizyczną, czyli każde zachowanie, którego celem jest zadanie bólu fizycznego, uszkodzenie ciała, pogorszenie zdrowia lub pozbawianie życia ofiary.
- przemoc seksualną, czyli każde zachowanie mające na celu zmuszenie ofiary do podjęcia współżycia lub niechcianych zachowań seksualnych bądź zdeprecjonowanie jej seksualności.
- przemoc psychiczną, czyli każde zachowanie, którego celem jest zmniejszenie poczucia własnej wartości, wzbudzenie w ofierze strachu oraz pozbawianie jej poczucia bezpieczeństwa i kontroli nad własnym życiem.
- przemoc ekonomiczną, czyli każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.¹⁶

¹⁶ Chańska W., Kępka A., Kuczyńska S., Nowakowska U., *Przemoc w rodzinie a wymiar sprawiedliwości*, Fundacja Centrum Praw Kobiet, Warszawa 2005

Zasoby instytucjonalne działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy Udanin:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Udaninie realizując zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w różnych jej formach stale współpracuje z Policją, Sądem, kuratorami sądowymi, pedagogami wszystkich placówek szkolnych, innymi instytucjami oraz Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Współpraca dotyczy poradnictwa, interwencji i wzajemnego wsparcia oraz uzupełnienia podejmowanych działań, a także bieżącego monitorowania problemu w środowiskach przez pracowników socjalnych.

Zespół Interdyscyplinarny

Zespół Interdyscyplinarny jest grupą ludzi, która została powołana po to, aby pomagać ludziom uwikłanym w problem przemocy (osobom doznającym przemocy, osobom stosującym przemoc, świadkom przemocy itp.). Celem działania zespołu jest koordynowanie wszelkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałania zjawisku przemocy.

Podstawowym zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest realizacja działań określonych w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie, a także integrowanie i koordynowanie działań podmiotów działających na rzecz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zadania te są wykonywane w szczególności przez:

- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.
- dokonywanie diagnozy problemu przemocy w rodzinie;
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym.

Zespół interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze, których celem i zadaniem jest rozwiązywanie problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. W skład grup roboczych obligatoryjnie wchodzi przedstawiciele:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej;
- gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;

- policji;
- oświaty;
- ochrony zdrowia.

W skład grup roboczych mogą wchodzić również kuratorzy sądowi oraz przedstawiciele innych podmiotów będący specjalistami w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Członkowie zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych. Zadania grup roboczych to w szczególności:

- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie;
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy;
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Tabela 16. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego

Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego	2021	2022
Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	5	4
Liczba osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego ogółem, w tym:	20	14
- kobiety	5	12
- mężczyźni	10	1
- dzieci	5	1
Liczba utworzonych Grup Roboczych	5	8
Liczba posiedzeń Grup Roboczych	23	52

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Udaninie

Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” była niższa w 2022 roku w porównaniu do roku 2021.

Tabela 17. Procedura „Niebieskie Karty”

Stosowanie procedury NK przez uprawnione podmioty	2021	2022
Liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” w danym roku	5	4
Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”	6	5
Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	5	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Udaninie

Jak wynika z przedstawionych danych, problem przemocy w rodzinie dotyka zarówno kobiety jak i mężczyzn. Ogólna liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, na przestrzeni dwóch lat wzrosła. Osoby dotknięte problemem przemocy najczęściej korzystają z pomocy w formie poradnictwa psychologicznego i prawnego.

Posterunek Policji w Udaninie

Oferta pomocy:

- Rozpoczęcie procedury Niebieskie Karty mającej na celu zatrzymanie przemocy w rodzinie;
- Wszczęcie postępowania karnego wobec osoby stosującej przemoc wobec członków rodziny (np. na podstawie art. 207 § 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.);
- Zatrzymanie osoby stosującej przemoc, która swoim postępowaniem stwarza zagrożenie dla zdrowia i/lub życia członków rodziny.

Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w rodzinie „Niebieska Linia”

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”. Procedura ta obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.

ANALIZA MOCNYCH ORAZ SŁABYCH STRON, SZANS I ZAGROŻEŃ

Analiza SWOT jest efektywną metodą pozwalającą na identyfikację słabych i silnych stron sfery społecznej gminy Udanin oraz szans i zagrożeń, jakie przed nią stoją.

Analiza SWOT składa się z czterech grup czynników:

- mocnych stron (z ang. strengths) - uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony sfery społecznej i które należy wykorzystać sprzyjając będą jej rozwojowi;
- słabych stron (z ang. weaknesses) - uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony sfery społecznej i które nie wyeliminowane stanowiąc będą barierę jej rozwój;
- szans (z ang. opportunities) - uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności lokalnej, ale przy odpowiednio podjętych przez nią działaniach, mogą sprzyjać rozwojowi sfery społecznej w gminie Udanin;
- zagrożeń (z ang. threats) - uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności lokalnej, ale które mogą stanowić zagrożenia dla jej rozwoju.

Analiza SWOT jest użytecznym instrumentem pozwalającym na wielowymiarową ocenę aktualnego stanu sfery społecznej w gminie Udanin oraz stanowi adekwatny punkt wyjścia do definiowania pożądanych kierunków rozwoju. W ten sposób przedmiotowa analiza ujawnia również obszary wymagające poprawy w funkcjonowaniu gminy, a także wskazuje na niezbędne działania, których podjęcie pomoże osiągnąć ustalone cele.

W analizie SWOT dla gminy Udanin uwzględniono takie obszary jak:

- 1) ochrona zdrowia;
- 2) pomoc społeczna;
- 3) rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii;
- 4) rynek pracy;
- 5) edukacja,
- 6) problemy osób starszych i niepełnosprawność.

OCHRONA ZDROWIA

Mocne strony

- Relatywnie dobry dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej - działalność przychodni w miejscowości Udanin i Ujazd Górny.
- Funkcjonowanie apteki w miejscowości Udanin.

Słabe strony

- Brak opieki całodobowej.
- Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów.
- Niedostateczna wiedza społeczeństwa na temat profilaktyki i promocji zdrowia.

Szanse

- Wdrażanie unijnych standardów opieki zdrowotnej.
- Budowa Centrum Usług Społeczno-Zdrowotnych w miejscowości Piekary.
- Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie dostępności opieki medycznej dla mieszkańców.
- Prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia.

Zagrożenia

- Wyjazdy lekarzy specjalistów za granicę.
- Brak zainteresowania profilaktyką i promocją zdrowia ze strony mieszkańców.
- Utrzymująca się sytuacja epidemiczna.
- Zapaść służby zdrowia.

POMOC SPOŁECZNA

Mocne strony

- Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Udaninie.
- Współpraca podmiotów realizujących zadania wspomagające pracę GOPS.
- Zaangażowanie pracowników GOPS w działalność na rzecz problematyki społecznej.
- Sprawny system udzielania świadczeń socjalnych (m.in. praca socjalna, świadczenia pieniężne, realizacja projektów społecznych).
- Funkcjonowanie ogólnopolskiego programu Karta Dużej Rodziny.
- Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego.
- Praca Asystenta Rodziny.
- Działalność punktu konsultacyjnego dla osób z problemem uzależnienia.
- Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Słabe strony

- Często zmieniające się przepisy prawne, rozbudowana dokumentacja w postępowaniach administracyjnych, ograniczony czas na pracę socjalną.
- Brak specjalistów kompleksowo zajmujących się rodziną problemową.
- Bierność klientów pomocy społecznej.
- Nowe zadania ustawowe nakładane na Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
- Natłok obowiązków co skutkuje brakiem możliwości realizowania pracy w terenie z rodzinami.

Szanse

- Malejąca ogólna liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS.
- Zwiększanie kompetencji osób zaangażowanych w realizację zadań GOPS poprzez uczestnictwo w kursach, szkoleniach.
- Prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin.
- Efektywna praca socjalna.
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi.
- Pozyskiwanie środków finansowych ze środków własnych budżetu gminy, dotacji z budżetu państwa, środków z funduszy krajowych, środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Zagrożenia

- Powiększanie się dysfunkcji rodzinnych.
- Zubożenie społeczeństwa.

- Niewystarczające finansowanie pomocy społecznej.
- Problem przemocy w rodzinie.
- Problem alkoholizmu i uzależnień.
- Niewystarczająca wiedza na temat problemów społecznych w gminie.

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

Mocne strony

- Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Dostęp do stałych środków finansowych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych.
- Działalność Punktu Konsultacyjnego ds. uzależnień i przemocy w rodzinie.

- Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
- Prowadzenie działań w obszarze profilaktyki uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem działalności profilaktycznej wśród dzieci szkolnych i młodzieży.
- Zaangażowanie placówek oświatowych w działania profilaktyczne, informacyjne i edukacyjne w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży.

Słabe strony

- Wysoki odsetek osób często spożywających napoje alkoholowe.
- Brak znajomości instytucji udzielających pomocy osobom uzależnionym (tylko 2% ankietowanych posiada wiedzę w tym zakresie).
- Brak specjalistów zajmujących się problematyką uzależnień.

Szanse

- Zwiększanie kompetencji osób zaangażowanych w realizację zadań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom poprzez uczestnictwo w kursach, szkoleniach.
- Wzmoczony monitoring sprzedaży alkoholu i papierosów.
- Zwiększanie świadomości rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych na temat uzależnień poprzez uczestnictwo w prelekcjach, szkoleniach, spotkaniach profilaktycznych.
- Zwiększanie świadomości wśród dzieci i młodzieży na temat zagrożeń uzależnieniami poprzez realizację programów, warsztatów profilaktycznych w szkołach.
- Intensyfikacja działań informacyjnych w celu poszerzania wiedzy mieszkańców na temat instytucji pomocowych na terenie gminy dla osób uzależnionych i ich rodzin.

Zagrożenia

- Brak organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień.
- Wzrost liczby osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych.
- Nasilenie skali zjawiska nielegalności sprzedaży napojów alkoholowych.

RYNEK PRACY

Mocne strony

- Potencjał demograficzny- znaczna liczba osób w wieku produkcyjnym.
- Warunki sprzyjające rozwojowi przedsiębiorczości.
- Dostępność programów aktywizujących dla osób bezrobotnych.
- Efektywna współpraca pomiędzy władzami lokalnymi, a organizacjami pozarządowymi, w zakresie przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji zawodowej.

Słabe strony

- Zmniejszająca się liczba osób pracujących.
- Spadek chęci do działania oraz zmian, w przypadku osób długotrwale bezrobotnych i biernych zawodowo.

Szanse

- Możliwość ograniczania bezrobocia dzięki środkom finansowym z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej)
- Upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach
- Realizacja programów pomocowych w ramach tarczy antykryzysowej w związku z COVID-19.
- Rozwój nowych przedsiębiorstw na terenie gminy.
- Wzrost wynagrodzeń za pracę.

Zagrożenia

- Wzrost liczby osób bezrobotnych (m.in. z powodu przedłużającej się sytuacji gospodarczej w wyniku pandemii COVID-19).
- Wysokie koszty pracodawców.
- Zjawisko nielegalnego zatrudnienia.

- Brak perspektyw zawodowych szczególnie dla ludzi młodych.

EDUKACJA

Mocne strony

- Relatywnie dobra dostępność do infrastruktury przedszkolnej i szkolnej.
- Działalność Gminnej Biblioteki Publicznej w Udaninie, Oddział dla dzieci w Udaninie, Filia w Ujeździe Górnym, Filia w Konarach.

Słabe strony

- Brak szkół ponadpodstawowych na terenie gminy.
- Ograniczona ilość miejsc w placówkach świadczących opiekę dla dzieci do lat 3 oraz przedszkolach.

Szanse

- Prowadzenie działań mających na celu podnoszenie poziomu nauczania (szkolenia kadry pedagogicznej, doposażenie placówek oświatowych w pomoce dydaktyczne i edukacyjne).
- Dostosowywanie do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferty spędzania czasu wolnego.

Zagrożenia

- Spadek poziomu nauczania.
- Niechęć do kontynuacji nauki po ukończeniu szkoły średniej.

PROBLEMY OSÓB STARSZYCH, NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Mocne strony

- Zaangażowanie pracowników GOPS w pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym.
- Dostrzeżenie problemów osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku lokalnym.
- Świadczenia dla osób niepełnosprawnych.
- Działalność Klubu Seniora w Konarach.
- Przystąpienie do programu „Wspieraj Seniora”, „Korpus Wsparcia Seniorów”.
- Dostępność programów aktywizacji zawodowej i społecznej dla osób niepełnosprawnych.

Słabe strony

- Istniejące bariery architektoniczne.
- Wykluczenie społeczne, samotność.
- **Niska aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych, brak miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.**

- Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów, usług rehabilitacyjnych i opiekuńczych.
- Ograniczona oferta w zakresie organizacji form czasu wolnego.
- Utrzymujące się niekorzystne trendy demograficzne, skutkujące starzeniem się społeczeństwa.

Szanse

- Likwidowanie barier architektonicznych.
- Zwiększenie dostępu do usług rehabilitacyjnych oraz opiekuńczych.
- Realizacja programów aktywizacji zawodowej dla osób niepełnosprawnych.
- Realizacja projektów, spotkań integracyjnych, angażujących osoby starsze i niepełnosprawne w życie społeczne.
- Monitorowanie sytuacji i potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych.
- Wzrost świadomości społeczeństwa na temat sytuacji i potrzeb osób niepełnosprawnych.

Zagrożenia

- Postępujący proces starzenia się społeczeństwa.
- Niskie świadczenia pieniężne związane z niepełnosprawnością.
- Niewystarczająca oferta wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych.
- Niski poziom kwalifikacji osób niepełnosprawnych.
- Izolacja i brak akceptacji osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku lokalnym.

CELE STRATEGICZNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misja samorządu skupiona jest na wspieraniu rodziny, pomocy w rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniami, przemocą domową, ubóstwem czy bezrobociem. Istotna jest także pomoc osobom starszym oraz niepełnosprawnym. Wypełnienie takiej misji wymaga wdrożenia celów strategicznych oraz operacyjnych wraz z kierunkami działań. Poniżej zostały one przedstawione w formie tabelarycznej. Do każdego celu operacyjnego wskazano kierunki działań zmierzające do jego realizacji, podmioty realizujące cel oraz prognozy zmian wynikające z ich realizacji.

1. CEL STRATEGICZNY- WSPARCIE RODZINY
1.1 Pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo
Kierunki działania: <ul style="list-style-type: none">➤ Edukacja rodzin skupiająca się na przekazywaniu właściwego modelu dotyczącego wypełniania ról rodzicielskich;➤ Praca socjalna w rodzinach wychowujących dzieci;➤ Udzielanie wsparcia rodzinom będącym w ciężkiej sytuacji materialnej z sytemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych;
1.2 Pomoc rodzinom będącym w ciężkiej sytuacji materialnej z powodu wielodzietności lub samotnego rodzicielstwa
Kierunki działania: <ul style="list-style-type: none">➤ Zapewnienie osobom samotnie wychowującym dziecko/dzieci szerszego dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (rodzinnego, psychologicznego, pedagogicznego oraz prawnego);➤ Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych /niepełnych.
1.3 Zapewnianie dzieciom oraz młodzieży właściwego dostępu do kształcenia i wszechstronnego rozwoju
Kierunki działania:

- Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży;
- Podnoszenie jakości i warunków kształcenia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich, modernizację placówek i ich doposażenie w niezbędny sprzęt (w tym komputerowy) oraz programy edukacyjne;
- Zapewnienie pomocy specjalistycznej, wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży;
- Poszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży.

1.4 Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia oraz zdrowego stylu życia

Kierunki działania:

- Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej;
- Zapewnianie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, zwiększenie dostępności usług specjalistycznych.

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działanie ciągłe w okresie obowiązywania Strategii 2023-2030

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

- Urząd Gminy Udanin,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Udaninie,
- Placówki oświatowe,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Placówki kulturalne,
- Ośrodki Zdrowia z terenu gminy,
- Terapeuci.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu Państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. z Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- Liczba rodzin, które zostały objęte wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych;

- Liczba rodzin mających problemy opiekuńczo - wychowawcze, którym skutecznie udzielono pomocy;
- Liczba nauczycieli i pedagogów szkolnych doskonalących swoje kwalifikacje zawodowe;
- Liczba dzieci i młodzieży korzystających z zajęć pozalekcyjnych;
- Liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich;
- Zmniejszenie się liczby rodzin dotkniętych problemami opiekuńczo-wychowawczymi;
- Zwiększenie szans edukacyjnych (zarówno uczniów uzdolnionych, jak i tych mających problemy w nauce);
- Zwiększenie efektywności wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci;
- Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej, uzależnień oraz zdrowego stylu życia.

2. CEL STRATEGICZNY- PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE

2.1 Wsparcie dla osób i rodzin z problemami uzależnień

Kierunki działania:

- Promowanie profilaktycznej działalności (informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej) obejmującej tematykę rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii;
- Zapewnienie dostępu do pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu/narkotyków;
- Zapewnienie wsparcia prawnego osobom uzależnionym od alkoholu/narkotyków oraz osobom współuzależnionym;

- Motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia (GKRPA)
- Wsparcie działalności szkół, Policji, ośrodków zdrowia w profilaktyce uzależnień;
- Szkolenia dla pracowników socjalnych oraz członków GKRPA, realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania problemom uzależnień;
- Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach oraz na terenie całej gminy;
- Ograniczenie promocji napojów alkoholowych skierowanej do młodzieży i dzieci.

2.2 Wsparcie dla rodzin, w których występuje problem przemocy w rodzinie

Kierunki działania:

- Zwiększanie skuteczności oraz dostępności pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie;
- Zagwarantowanie ochrony oraz udzielenia pomocy osobom, które doświadczają przemocy w rodzinie (m.in. pomoc materialna, prawna, opieka lekarska);
- Promowanie profilaktycznej działalności (informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej) obejmującej tematykę rozwiązywania problemów związanych z przemocą w rodzinie;
- Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej dla sprawców przemocy w rodzinie;
- Zwiększanie kompetencji pracowników służb zajmujących się realizacją zadań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie (szkolenia pracowników socjalnych (ZI, GKRPA);
- Wsparcie dla dzieci z rodzin, w których obecny jest problem przemocy w rodzinie.

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działanie ciągłe w okresie obowiązywania Strategii 2023-2030

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

- Urząd Gminy Udanin,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Udaninie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Placówki oświatowe,
- Psycholodzy, terapeuci,
- Ośrodki Zdrowia z terenu gminy.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu Państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. z Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- Liczba osób skierowanych do GKRPA;
- Liczba zrealizowanych szkoleń dla pracowników służb realizujących działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy w rodzinie;
- Liczba założonych Niebieskich Kart;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu występowania przemocy w rodzinie.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych problemem uzależniania od alkoholu/narkotyków oraz współuzależnionych;
- Zwiększanie świadomości mieszkańców na temat skali problemów, które niosą za sobą uzależnienia;
- Zmniejszenie się liczby osób uzależnionych od alkoholu/narkotyków;
- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych problemem przemocy w rodzinie;
- Zmniejszenie się liczby osób/rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie;
- Wzrost świadomości mieszkańców na temat problemu przemocy w rodzinie.

3. CEL STRATEGICZNY-

PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU I BEZROBOCIU

3.1 Wsparcie dla osób i rodzin ubogich oraz zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego

Kierunki działania:

- Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców w gminie;
- Udzielanie wsparcia osobom będącym w ciężkiej sytuacji materialnej poprzez działanie pomocy finansowej i rzeczowej Ośrodka Pomocy Społecznej;
- Zaspokajanie podstawowych potrzeb dzieci pochodzących z rodzin ubogich poprzez

organizowanie dożywiania w szkołach, wyposażenia ich w podręczniki, pomoce szkolne czy odzież.
3.2 Wsparcie dla osób bezrobotnych
Kierunki działania: <ul style="list-style-type: none">➤ Monitorowanie skali zjawiska bezrobocia;➤ Budowanie sieci współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia;➤ Działalność informacyjna dla osób bezrobotnych o możliwościach pomocowych, dostępnych formach wsparcia;➤ Zatrudnianie bezrobotnych w ramach aktywnych form, przeciwdziałania bezrobociu (roboty publiczne, prace interwencyjne, prace społecznie użyteczne, staże, przygotowanie zawodowe itp.).
OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ: <p>Działanie ciągłe w okresie obowiązywania Strategii 2023-2030</p>
PODMIOTY REALIZUJĄCE: <ul style="list-style-type: none">➤ Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Śląskiej,➤ Urząd Gminy Udanin,➤ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Udaninie,➤ Placówki Oświatowe,➤ Organizacje Pozarządowe.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA: <p>Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu Państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. w Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.</p>
PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ: <ul style="list-style-type: none">➤ Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa;➤ Liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem;➤ Liczba osób korzystających z poszczególnych form wsparcia;➤ Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych problemem ubóstwa;
- Zmniejszenie się liczby rodzin dotkniętych problemami ubóstwa;
- Zwiększenie się skuteczności wsparcia dla osób bezrobotnych.

**4. CEL STRATEGICZNY-
WSPARCIE OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH**

4.1 Likwidacja barier architektonicznych i społecznych

Kierunki działania:

- Monitorowanie sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych, diagnoza potrzeb;
- Udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego osobom starszym i niepełnosprawnym przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Udanie;
- Pomoc w zaopatrzeniu w sprzęt rehabilitacyjny;
- Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla osób starszych w Klubie Seniora w Konarach.

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działanie ciągłe w okresie obowiązywania Strategii 2023-2030

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

- Urząd Gminy Udanie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Udanie,
- Ośrodki Zdrowia z terenu gminy,
- Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Śląskiej,
- Placówki kultury.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu Państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. w Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- ✓ Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu

niepełnosprawności.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych;
- Wzrost świadomości mieszkańców na temat sytuacji oraz potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych;
- Wzrost aktywności osób starszych w życiu społecznym.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Środki finansowe na realizację poszczególnych celów zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Udanin, przeznaczane będą co roku, na podstawie planów budżetowych poszczególnych jednostek wyznaczonych do ich realizacji. Podstawowym źródłem finansowania działań będą środki pochodzące z budżetu gminy, jednak pełna realizacja Strategii nie będzie możliwa bez zewnętrznych źródeł finansowania. Zakłada się, iż środki na finansowanie poszczególnych działań w ramach Strategii pochodzić będą z następujących źródeł:

- środków własnych budżetu gminy,
- dotacji z budżetu państwa,
- środków z funduszy krajowych,
- środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Monitorowanie, a więc stała obserwacja oraz kontrola procesów i zjawisk opisanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Udanin na lata 2023-2030 jest koniecznym działaniem pozwalającym w sposób racjonalny ocenić jakość zaproponowanych zmian oraz sensowności ich wdrożenia. Celem monitoringu jest regularna ocena przyjętych założeń, osiągniętych rezultatów i realizowanych działań.

Proces monitorowania Strategii prowadzony będzie poprzez następujące działania:

- zbieranie i analizę danych ilościowych i jakościowych wybranych mierników oceny,
- ocenę osiągniętych rezultatów,
- ocenę aktualności Strategii.

Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii, w tym m.in. oszacowanie możliwości zagrożeń, usprawnianie zarządzania, identyfikację słabych oraz mocnych stron czy wskazanie kierunków rozwoju i priorytetów działalności sektora publicznego.

Bazą informacji statystycznej będą przede wszystkim dane GUS oraz dane gromadzone przez jednostki i instytucje zaangażowane bezpośrednio w realizację działań w ramach Strategii m.in. Urząd Gminy Udanin, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Udaninie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Śląskiej.

Organem odpowiedzialnym za wdrażanie, monitoring oraz ewaluację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Udanin będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Udaninie.

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba mieszkańców w latach 2020- 2022.....	12
Tabela 2. Przyrost naturalny w latach 2019-2021.....	13
Tabela 3. Placówki wychowania przedszkolnego na terenie gminy.....	16
Tabela 4. Szkoły podstawowe na terenie gminy.....	16
Tabela 5. Przestępstwa odnotowane na terenie powiatu średzkiego w latach 2019-2021.....	18
Tabela 6. Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie:.....	19
Tabela 7. Liczba osób pracujących w gminie Udanin w latach 2019-2021.....	27
Tabela 8. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną.....	30
Tabela 9. Rodzaje świadczeń przyznanych w ramach zadań zleconych i własnych.....	31
Tabela 10. Powody przyznawania pomocy społecznej.....	31
Tabela 11. Stan bezrobocia rejestrowanego w gminie Udanin w latach 2020-2022.....	33
Tabela 12. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych. 35	
Tabela 13. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2021-2022.....	37
Tabela 14. Podział mieszkańców ze względu na wiek.....	39
Wykres 15. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezradności wychowawczej	46
Tabela 16. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego.....	49
Tabela 17. Procedura "Niebieskie Karty"	50

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Gmina Udanin.....	11
------------------------------	----

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Podział mieszkańców na płeć- statystyki na rok 2022.....	12
Wykres 2. Saldo migracji wewnętrznych w latach 2020-2022.....	13
Wykres 3. Przyrost naturalny w latach 2020-2022.....	14
Wykres 4. Urodzenia żywe oraz zgony na przestrzeni lat 2020-2022.....	14

Wykres 5. Produkcyjne grupy wieku- statystyki na rok 2022.....	15
Wykres 6. Udział zarejestrowanych osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2019-2021.....	27
Wykres 7. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w latach 2019-2021.....	32
Wykres 8. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezrobocia.....	33
Wykres 9. Jak często spożywa Pani/Pan napoje alkoholowe?.....	36
Wykres 10. Czy zna Pan/Pani osoby (osobiście lub „ze słyszenia”), które przyjmują substancje odurzające (narkotyki lub dopalacze)?.....	38
Wykres 11. Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS z tytułu niepełnosprawności lub długotrwałej choroby Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Udaninie.	40
Wykres 12. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa.....	44

BIBLIOGRAFIA

Spis publikacji

1. *Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju (Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development)*; dostęp on-line: <https://www.gov.pl/web/rozwoj/agenda-2030>
2. Chańska W., Kęпка A., Kuczyńska S., Nowakowska U., *Przemoc w rodzinie a wymiar sprawiedliwości*, Fundacja Centrum Praw Kobiet, Warszawa 2005
3. Instytut Zdrowia Publicznego, Wydział Lekarski i Nauk o Zdrowiu Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, *Praca zbiorowa Zdrowie i jego uwarunkowania. Problem narkomanii i narkotyków w Polsce. Rozmiar trendy i zjawiska*, Lublin 2017
4. Miśkiewicz M., *Problemy współczesnej rodziny w dobie promowania wartości prorodzinnych*, Łódź 2013
5. *Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju*; dostęp on-line: <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/czym-jest-zarządzanie-rozwojem>
6. Porowski M., *Bezdomność – obraz zjawiska i populacji ludzi bezdomnych*, [w:] *Pedagogika społeczna: człowiek w zmieniającym się świecie*, red. T. Pilch, I. Lepalczyk, Żak, Warszawa 1995
7. *Projekt Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030*; dostęp on-line: <https://www.gov.pl/web/rodzina/projekt-strategii-rozwoju-kapitalu-ludzkiego-do-roku-2020--z-perspektywa-do-2030-r>
8. *Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*; dostęp on-line: <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/informacje-o-strategii-na-rzecz-odpowiedzialnego-rozwoju>
9. *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Średzkiego na lata 2021-2026*; dostęp online: https://powiat-sredzki.pl/system/obj/5066_strategia_2021-2026_PROJEKT.pdf
10. *Strategia Rozwoju Gminy Udanin na lata 2022-2030*; dostęp online: https://www.udanin.pl/asp/pliki/2022/!strategia_udanin_wer2.pdf
11. *Strategia rozwoju województwa dolnośląskiego 2030*; dostęp online: https://umwd.dolnyslask.pl/fileadmin/user_upload/Rozwoj_regionalny/SRWD_2030.pdf

Źródła internetowe

1. <https://docplayer.pl/66317434-Bezpieczenstwo-spoleczności-lokalnych-wybrane-zagadnienia-zapewnienia-bezpieczenstwa-i-porzadku-publicznego.htm>
2. <http://www.parpa.pl/index.php/szkody-zdrowotne-i-uzaleznienie/picie-ryzykowne-i-szkodliwe>
3. <https://www.polskawliczbach.pl>
4. <https://stat.gov.pl/podstawowe-dane/>

Uzasadnienie

Obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika bezpośrednio z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.). Art. 17 ust. 1 pkt 1 tejże ustawy jednoznacznie wskazuje, iż do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m.in.: „opracowanie i realizacja gminnej Strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Biorąc powyższe pod uwagę, podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.